M. TURHAN TAN'IN
Müessesemiz tarafından çıkarılan en son eserleri
...rrem Sultan 150 Kr.
...adın Avcısı 100 »
...rihî Musahabeler 75 »
...arihte Türkler için söylenen ...yük sözler 25 »
— CUMHURİYET MATBAASI —

Cumhuriyet

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul. No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

17 nci yıl sayı: 5915

Salı 28 ikincikânun 1941

Mareşal FOCH
Yarınki nüshamızda
M. Churchill'in
bu mühim yazısını okuyunuz

İskenderuna 5100 ton benzin ve petrol çıkarıldı

Lüzumlu eşya ithalâtı

Gümrüklerde bulunan bin çuval kahve de piyasaya verilecek

Ankara 27 (Telefonla) — İskenderuna ilk parti olarak 5100 ton benzin ve petrol gelmiş, ithalâta başlanmıştır. Bu benzin ve petrollar cenub vilâyetlerimizin ihtiyacını karşılayacaktır. Cenub vilâyetlerimizin benzin ve petrol ihtiyacı bundan böyle İstanbul veya Mersin tariki ile değil, doğrudan doğruya İskenderun yolile temin olunacaktır.

Lord Glinconner İngiltereye gidiyor

Ankara 27 (Telefonla) — Şehrimizde bulunan İngiliz korporasyon reisi Lord

[Arkası sahife 5, sütun 4 te]

"Türkiye her tecavüze mukavemet edecektir„

Amerika Hariciye Nazırı M. Hull Âyan Meclisine bu cevabı verdi

Londra 27 (Radyo) — Birleşik Cumhuriyetler Hariciye Nazırı Mister Hull bugün Âyan meclisi Hariciye encümeninde sorulan bazı suallere cevab vermiş, Türkiyenin vaziyeti hakkında sorulan suale cevaben de demiştir ki:

«— Türkiyenin mihver devletleri tarafından bir tecavüze uğradığı takdirde bu tecavüzü mukavemetle karşılayacağına inanıyorum.»

[Arkası sahife 5 sütun 6 da]

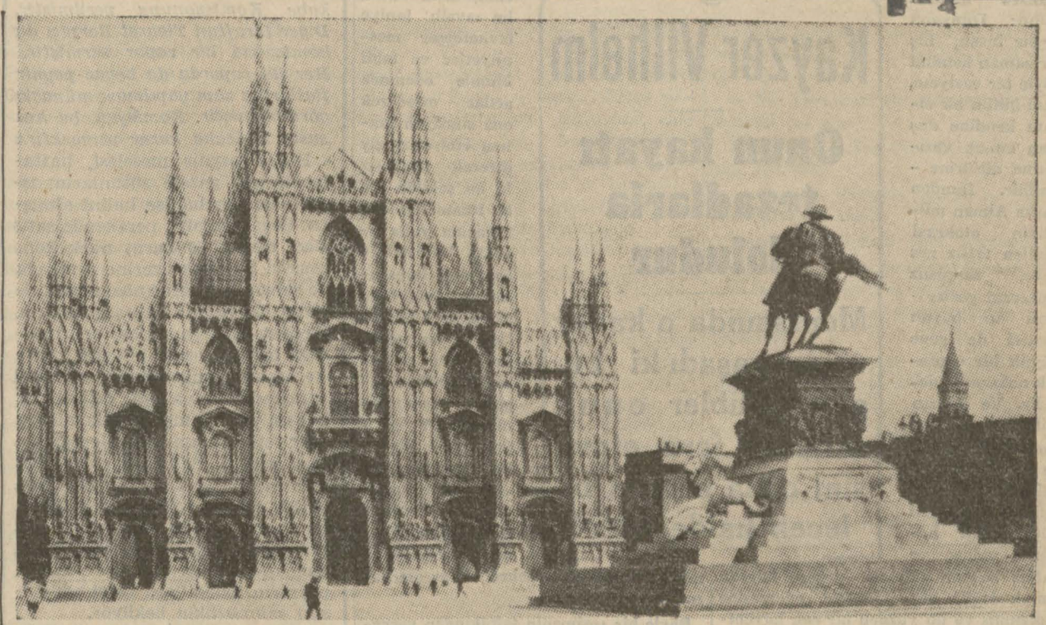

Alman askerî sevkiyatı üzerine birçok karışıklıklar olduğu bildirilen İtalyan şehirlerinden Milâno...

Büyük harblerde denizlerin rolü

Almanların İtalya cenubuna asker sevketmekte olduklarına aid rivayetleri Sicilyadan Tunusa geçmek maksadından başka bir sebeble izah etmek güçtür. Böyle bir harekete rıza, Fransa için bir nevi intihar manası tazammun edecektir.

Kaldı ki muhalin farzile Fransanın kazanılabildiğini kabul etsek dahi denizler hakimiyeti gene halledilmiş olmıyacaktır.

Büyük imparatorluklar kurabilmek için denizler üzerinde kuvvetli donanmalara malik olmak lâzımdır. Büyük milletler arasında büyük harbleri başarmak için denizlere hakimiyet şarttır. Bunun içindir ki Almanyanın Avrupalı mihver müttefi İtalyaya yardım etmesi icab ettiği zaman ilk iş olarak İngilterenin Akdenizdeki hareket serbestliğini sıkmak üzere Alman tayyarelerinin Sicilyaya gelmeleri ve derhal işe koyuldukları görülmüştür. Alman tayyareleri bu adanın kenubundaki nispetle darca deniz sahasından geçen bir İngiliz gemi kafilesine hücum ettiler ve kendilerine bir çok zayiat mal olmakla beraber hasımlarına da azçok zarar verebildiler. Alman tayyareleri Malta adasını da sık sık bombardıman etmekte devam ediyorlar.

Sicilya üslerinde yerleşen Alman tayyareleri Akdenizin garbile şarkı arasını yırabilirler, kesebilirler mi? Almanların evvel İtalyan tayyare ve denizaltılarının faaliyetlerine rağmen İngilizler himaye altına alınmış ticaret gemilerile Akdenizin garbından şarkına ve şarkından garbına pekâlâ sefer edebiliyorlar. Alman müdahalesile bu seferler demalı bir surette inkıtaa uğratılabilir mi? İşte mesele budur.

Mihverin iddiası, daha doğrusu hedefi bu seferleri inkıtaa uğratmaktır. İngilizler ise bunun aksini söylüyorlar ve Sicilyadaki tayyarelerin Akdenizdeki İngiliz hakimiyetine esaslı hiçbir sekte vuras edemiyeceğini ileri sürüyorlar. Bununla beraber Sicilya üslerinin Akdenize nispetle teferruatın teferruatı ehemmiyetsiz bir vaziyet sayılacağını gözönüne almak lâzımdır.

Akdenizde İtalyanın harbe iştiraki gibi bazı ihtimaller derpiş edilerek İngilterenin şarkla ve imparatorluğunun diğer parçalarile icabında Ümidburnunu dolaşarak muvasala temin etmesi bütün dünyaca bilinen eski bir İngiliz plânı ikti...sıdır. İtalya harbe karıştıktan sonra İngiltere bu plânı tatbik etmekle beraber Cebelüttarık yolundan geçmek suretile Akdenizden de pekâlâ istifade ediyordu. İngilizler işte bu muhtelit sistemin devam edeceğini iddia ediyorlar.

Muhakkak olan şudur: İtalyaya yapılan Alman yardımının şimdiki şekli Akdenizdeki İngiliz hakimiyetini sarsacak bir kıymet ve mahiyeti haiz olamaz ve bunun tesiri nihayet bir izaç derecesini geçemez. Nitekim İngilterenin Bingaziye yaklaşan şimali Afrika kuvvetleri

YUNUS NADİ

[Arkası sahife 5, sütun 1 de]

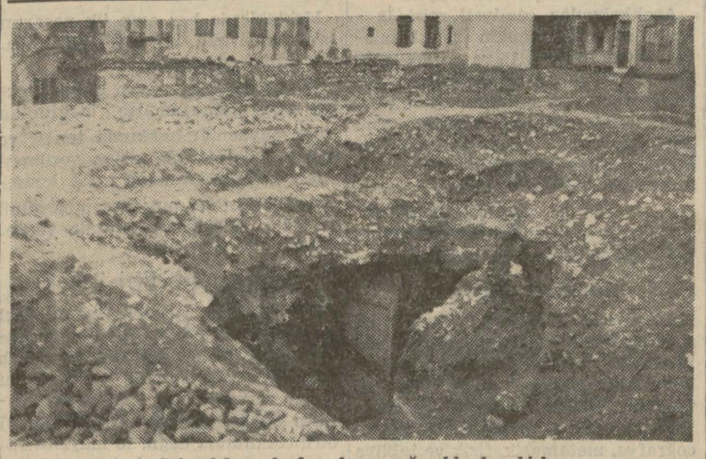

Şehzadebaşında hazırlanan sığınaklardan biri

Pasif korunma

Dün hakem heyeti toplandı ve alâkadarlara son talimat verildi

Tecrübenin bu sabahtan itibaren cuma gününe kadar geçecek müddet zarfında anî surette yapılması bekleniyor

Şehrimizde yapılacak hava denemesi günü yaklaşmıştır. Bu sabahtan itibaren cuma günü akşamına kadar gece ve gündüz bu denemenin her an yapılması ihtimali vardır. Dün Vilâyette subay ve sivillerden mürekkeb bir hakem heyeti toplanmış ve deneme esnasındaki vazifeler tespit edimiştir. Bu heyet, muhtelif yerlerdeki denemeler hakkında rapor verecektir. Evvelce sığınak namı verilen ve şimdi «korunma mahalli» namını alan yerlere konulmak üzere kâfi miktarda levha hazırlanmış

[Arkası sahife 5 sütun 6 da]

Süt meselesi

Vali Lûtfi Kırdar vaziyeti izah ediyor

"İki fabrika kurmak istedik, harb mâni oldu, teşebbüs yapılırsa himaye edeceğiz„

Vali Lûtfi Kırdar

Gazetemizin pazar günkü başmakalesinde şehrin süt ihtiyacı tetkik edilmektedir. Bu mevzu üzerinde Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar dün bir

[Arkası sahife 5, sütun 5 te]

Gnl. Antonesko askerî bir kabine kurdu

Lejyonerlerin reisi Horia Sima kurşuna dizilmiş

Rumanyada, son kıtalde öldürülenler 2 binle 5 bin arasında

ANKARA

Radyo Gazetesi

«Rumanyadan gelen haberler vaziyetin durulmakta olduğunu bildiriyor. General Antonesko'nun vaziyete hâkim olduğu anlaşılıyor. Bir habere göre, lejyonerlerin şefi Horia Sima kurşuna dizilmiştir.

Almanların son hâdiselerde prestijlerini korumak için Antonesko'yu lejyonerlere tercih ettikleri anlaşılıyor.

Rumanyada cereyan eden karışıklıkları en büyük memnuniyetle karşılayanlar Macarlar olmuşlardır. Macarların bu karışıklıklardan istifade ederek Transilvanyayı tamamen işgal etmek istedikleri anlaşılıyor.

Antonesko'nun yeni kabinesi

Bükreş 27 (a.a.) — D. N. B.: Generallardan ve mütehassıslardan

[Arkası sahife 5, sütun 4 te]

İTALYADA ARBEDELER

Almanlar Milâno demiryolunu işgal ettiler

Almanya mütemadiyen kıtaat gönderiyor

ANKARA

Radyo Gazetesi

«İtalyada cereyan eden hâdise hakkında alınan malûmata nazaran, karışıklıklar başlıca şimali İtalya ve milânoda vukubulmuştur. Bir habere göre, Almanlar Milâno demiryolunu işgal altına almışlardır.

Diğer taraftan Alman kıt'aları İtalyaya gelmekte devam ediyor. Alman askerlerinin İtalyaya gönderilmesine

[Arkası sahife 5 sütun 3 te]

Dernede ihata harekâtı inkişaf ediyor

Tobrukta alınan esirlerin miktarı 25 bini geçti

Eritre ve Habeşistanda İtalyanlar mütemadiyen geri çekiliyorlar

Kahire 27 (a.a.) — İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Libyada, Derne mıntakasında harekât şayanı memnuniyet bir tarzda inkişaf etmektedir.

Tobrukta alınan esirlerin miktarı 25 bini tecavüz etmektedir. Ayrıca, 22 orta ve 28 hafif tank iğtinam eyledik. Alınan topların sayımına devam olunmaktadır.

Eritrede kuvvetlerimiz, Agordat ve Barektu civarındaki mevzileri tutan düşmanın etrafında tazyiki artırmaktadır. Bu esnada düşman dün Hangarı tahliye etmiştir. Bu İtalyan kolu da ricatinde yakından takib olunmaktadır. Bu harekât neticesinde elimize geçmiş bulunan esirlerin miktarı, şimdi bin yüzden fazladır.

Habeşistanda, harekât Metemma mıntakasında terakkiler kaydederken, da-

[Arkası sahife 5 sütun 7 de]

«İngiltere yaşıyacaktır!»

Vilki'nin Londrada ilk intıbaı bu...

Amerikan diplamatı, Çorçille yemek yedi, nazırlarla ve halkla görüşerek tetkiklerine başladı

Londra 27 (a.a.) — Wendell Willkie, bugün Başvekâlet konağında Başvekil Winston Churchill ile uzun bir görüşmede bulunmuş ve öğle yemeğini Başvekilin misafiri olarak yemiştir. Willkie, Çörçil'e Ruzvelt'in hususî mesajını vermiştir.

Willkie, öğleden sonra, İş Nezaretine giderek Nazır Bevin ile görüşmüştür. Görüşmede bilhassa işçi meselesi bahis mevzuu edilmiştir.

Mister Willkie İngiltereye niçin geldi-

[Arkası sahife 5 sütun 3 te]

Graziani azledildi

İtalyanın Libya ordularını hezimetten hezimete sürükleyen başkumandan Mareşal Graziani

(Yazısı 5 inci sahifede)

HARB VAZİYETİ

Derne kalesi mukavemet edecek mi?

Eğer burada toplanmış mühim İtalyan kuvvetleri varsa, müdafaa, İngilizler hesabına bir kolaylık olur!

Libya cephesinde:

Derne'nin zaptedildiğini bildiren haber, teeyyüd etmemiştir. Son İngiliz tebliği, Derne etrafında, takviye edilmiş olan İngiliz kıt'alarının harekâtı, memnuniyete değer bir tarzda inkişaf ettiğini bildirmekle iktifa ediyor. Tobrukta alınan esirlerin sayısı 25,000 kişiyi geçmiştir. Ayrıca 50 tank da iğtinam edilmiştir. Bu suretle 9 birincikânundan 25 ikincikânuna kadar geçen 45 gün içinde, uzun senelerin emeği ve

[Arkası sahife 5, sütun 2 de]

AMERİKA

Japonya ile uzlaşmaktan ümidini kesti!

M. Hull İngiltereye yardımların Amerikayı harbe sokmıyacağını temin ediyor

Vaşington 27 (a.a.) — Reuter:

Âyan meclisinin hariciye encümeni, bugün hafi bir toplantı yaparak demokrasilere yardım kanunu projesini tetkik etmiştir.

Söylendiğine göre, bu toplantıda iza-

[Arkası sahife 5, sütun 5 te]

GENERAL WAVEL

Yunanistanda cepheleri teftiş etti

Kont Ciano da Arnavutlukta bir tayyare filosuna kumandan tayin edildi

Londra 27 (a.a.) — Reuter: Ortaşarktaki İngiliz kuvvetleri başkumandanı General Wavel'in İngilterenin Yunanistana halen yapmakta olduğu ve istikbalde yapacağı hava yardımları hakkında son günlerde Atinada görüşmeler-

[Arkası sahife 5 sütun 4 te]

Mareşal Peten

Şimalî Afrikadaki kıtaatın terhisi talebini reddetti

Mareşal Pétain

ANKARA

Radyo Gazetesi

Vichyden gelen haerler, Almanların Akdeniz vaziyetile daha yakından alâkadar olmaya başladıklarını bildiriyor.

Alman elçisi Abetz şimalî Afrikadaki, Fransız kıt'alarının terhisini istemiş, fakat bu taleb Mareşal Petain tarafından reddedilmiştir.

Bu talebin Fransız hududunda bulunan 4 tümen İtalyan askerini oradan kaldırarak İngililzere karşı kullanmak maksadile yapıldığı anlaşılmaktadır. Bilhassa bunun için de Mareşal Petain tarafından reddedilmiştir. Mareşal Petain, mütareke şartlarından ayrılmak niyetinde görünmemektedir.

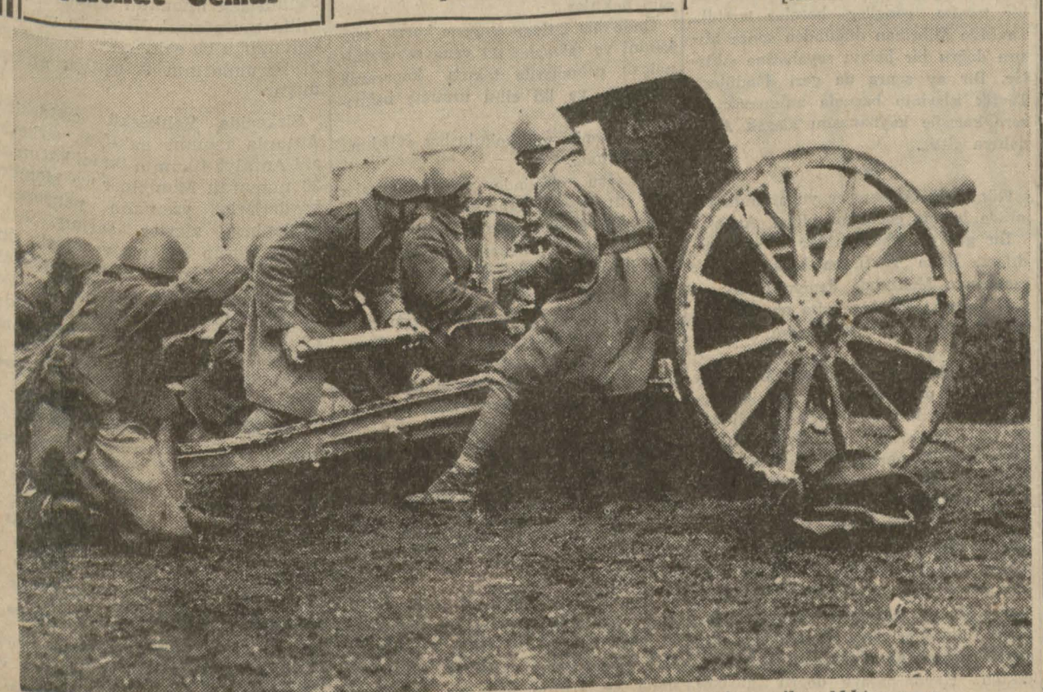

Arnavudluk dağlarında, düşmanlarını adım adım gerileten Yunan kıt'aları yeni mevziler aldıktan sonra...

Yarın
SAHİCİ KİTAB
Yazan:
Mithat Cemal

Birkaç söz

Hakikî tarih duygusu

Tarihine karşı alâka duymıyan bir cemiyete millet diyemiyiz. Büyük Fransız muharriri Ernest Renan, milleti yapan unsurların en kuvvetlisi olarak tarih bağını ileri sürer. Bu [illegible]ire göre tarih, hatta dilden de mühim bir birlik unsurudur. Vahşi Afrika veya Avustralya kabileleri kendilerine mahsus dillere malik oldukları halde bunlara millet denmiyor; çünkü tarihlerini bilmezler. Buna mukabil, meselâ İsviçrede üç dil konuşulduğu halde İsviçre bir millettir; çünkü orada yaşayan insanlar müşterek bir tarihe bağlıdırlar.

Biz, tarih duygusu kuvvetli bir milletiz. Fakat yazık ki bu duygumuz yakın zamanlara kadar eksik kaldı. Bir türlü estetik olgunluğa erişemedi. Osmanlı devrinde bir aşiretten çıktığımızı zannediyorduk. Bir milletin mantar tarlası gibi yerden bitemiyeceğini koskoca bir Anadolunun bir, hattâ üç, beş, on beş aşiretle türkleştirilemiyeceğini havsalamıza sığdıramıyorduk, ancak Cumhuriyetten ve Atatürk inkılâblarından sonradır ki bu basit ve basit olduğu kadar da mühim hakikatleri idrake başladık. Bugün, milli varlığımızın, ne kadar derin tarih köklerine dayandığını artık biliyoruz. Ve bu hususiaki ciddî araştırmalar ilerledikçe o köklerin günden güne daha da kuvvetlendiğini hissediyoruz.

Yalnız, şu noktayı itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, estetik tarih duygusunun henüz olgunluk devresine varmış değiliz. Tarihe karşı alâka ve sevgimiz şimdilik, bir takım yazılardan ve sözlerden ileri gidemiyor. Halbuki asıl tarih sevgisi, dünü her şeyile, vesikaları ve dekorlarile saklamak ve yarına devretmektir. İnsan, yaratılışı icabı unutkan olduğundan sevgilerin başka türlü devamına imkân yoktur.

Türkiye Cumhuriyeti 23 nisan 1920 de kuruldu, diyoruz, fakat, meselâ 1920 den 1923 e kadar içinde bu devletin mukadderatına hükmedilen binayı, o zamanki şeklile bir müze haline getirmeği ihmal ediyoruz. Şimdi Halk Partisinin işgal ettiği eski Türkiye Büyük Millet Meclisi binası belki bazılarınca bir taş yığınından ibarettir. Fakat yarının olgun tarih duygusuna erişecek çocukları böyle düşünmiyecekler, onlara ruhlarında günü canlandıracak birşey bırakmamaktaki itinasızlığımızı affedemiyeceklerdir. Gerek istiklâl mücadelesine gerek inkılâb senelerimize aid, yarına saklanması lâzım daha birçok vesikalar, eserler, eşyalar ve dekorlar var ki onları da maalesef ihmal ediyoruz.

Tarih duygumuzu biraz inceltsek!

N.

Büyük Muasırlar

Yazan: W. Churchill

İngiltere Başvekili

9

Kayzer Vilhelm

Onun hayatı tezadlarla doludur

Menfasında o kadar uzun yaşadı ki bu gün galibler onun saltanat icra etmesini cana minnet bilecek haldedirler!

Bizce hakikat şudur: Dünyada hiçbir insan, hiç bir zaman kendini böyle bir vaziyete, yani bütün bir cihanı kendine düşman etmek vaziyetine düşürmemelidir. Bundan başka Alman milletinin otokrasi denilen tatsız nes neye, sorgusuz mutavaat göstermesi ve boyun eğmesi de gene büyük bir olgunluk noksanına delildir. Ve Alman milletine karşı söylenecek yegâne söz, zekâ, çalışkanlık, ve cesaretine mukabil bütün tarih boyunca yalnız ve yalnız barbar kuvvete sadece hayran olmak değil, ona taabbüd edercesine saplanmış ve bu yüzden bir çok kaybetmiş ve kaybetmekte bulunmuş olmasından ibarettir.

Meselenin garibi de şudur ki bu saplanış ve tapınış onu, daima burnundan tutup istenilen yere çektirecek kadar kuvvetli olmuştur.

İnkılâb fırtınaları içinde diktatörlükle hüküm sürenlere de şurada bir söz var: Onlar, daha ziyade hadisatın zorlayıcı vak'aları içinde ve bu vakayiin hızı ve kuvvetile mütenasib surette kalkar, otururlar. Bir diktatör belki de anî ve şedid bir ihtiyacın doğurduğu ejder gibi bir çocuktur. Bu itibarla milyonlarca insanı ve hatta tarihin seyrini bile değiştirdikleri görülmüştür. Fakat bunlar buhran zail olduktan sonra üfül ederler. Çünkü onların vazifesi bitmiş ve kendilerinin çekilmeleri bir zaruret halini almıştır. Çekilmedikleri zaman ya diktatörlükten vazgeçmeleri lâzım olduğu, yahud da memleketi bir harabiye sürükledikleri muhakkaktır.

Kayser İkinci Wilhelm modern diktatörlerin evsafını değil, olsa olsa etvarını haizdi. Cihan sahnesinin ortasına getirilmiş öyle bir şahsiyet ki kendisine tevdi olunan rolü değil o; bir çok kimseler dahi hakkile oynayamazlardı. Ayni zamanda Kayser; tarihte nadir olmakla beraber, yüksek kudret ve irade sahibi olarak doğmuş hanedan evlâdından bir prens de değildi. Onun inkârı kabil olmıyan akıllılığı ve bir çok şeyleri birden bilmesi ve yapabilmesi, belki de hal ve etvarının hoşluğu, mizacının canlılığı Kayser'i herşeyden fazla tehlikeye koymuştu. Çünkü böyle büyük bir işi başaracak kabiliyette olmadığını bu vasıflarile örtebiliyordu. Kayser jestleri tatbik edebilen, kelimeleri tekrarlayabilen ve imparator stilini çok iyi taklid edebilen, zamanında somurtan ve gene zamanında mütebessim ve beşuş bir çehre ile etrafındakiler üzerinde tesir icra edebilen öyle bir şahsiyetti ki onun pozları arkasındaki hakiki benlik alelâde ve boş fakat kimseye fenalık etmek istemiyen bön şahsiyetle büyük Fredrik'in rolünü oynamaya kalkışmıştı. Kayser'in mayasında geniş bir ihata, büyük bir ruh ve zekâ hiç bir zaman bahis mevzuu olamaz. Onda ne geniş bir siyaset ve kiyaset, ne hadisatı iyi bir şekilde tahlil kudreti olmadığı gibi uzağı görebilmek kudreti yoktu.

Esasen Doorn'daki ihtifagâhından yazdığı hatıratile de Kayser II inci Wilhelm bunları açıktan açığa itiraf etmektedir. Hatta o bu yazılarile ahvalin hakikati hakkında mütenasib ve muvazaneli bir görüş ve uluorta muhakeme kudretinden de mahrum bulunduğunu ve ayrıca iyi yazı yazmak gibi her büyük adamda azçok bulunması icab eden bir vasıftan da nasibedar olmadığını göstermektedir.

Evsaf ve zekâsı bu derece tahdid edilmiş bir insanın tek bir sözü veya bir baş işareti karşısında, serbest bırakıldığı takdirde dünyayı altüst edebilecek kuvvetlerin otuz sene huşu ile müterafık inkıyad halinde ve onun emrinde yaşamış olmaları, insanı düşündükçe inkisara uğratan bir hâdisedir.

Kendisi de bir oktör olan Loid Corc'a kalmış olsaydı zafer kazanmış kalabalıkların ihtirasını tatmin için bizi bu kıymet biçilmez ifşaattan mahrum bırakacaktı. Loid Corc, bu zavallı faniye fevkalbeşer mesuliyetler ve tabiî ölümle ödenmez acılar atfederek ona simsiyah matem elbiseleri giydirerek şüphesiz ki bu şekilde ve bu ithamlarla darağacına yollayacaktı. Ve böylece başından imparatorluk miğferini çıkararak onun yerine ve tam alnının orta yerine bir fedailik damgası yapıştırmış olacaktı. Ve gayet tabiî olarak bu ölüm her kusuru unutturan elile; bir fedainin mezarından Hohenzollern ailesinin tekrar ihyasına sebeb olmuş olacaktı.

Böyle bir rasimenin tatbikından vazgeçilmekle sakıt İmparator, rahat, heyecansız ve emniyet altında bir ömür sürmeğe mahkûm edildi. Seneler geçtikçe o, menfasında vakur bir şahsiyete sahib imiş gibi bir telâkki ile mütalea olundu. Ve şahsî, hususî bütün faziletlerini burada belli etti. Galiblerin evvelâ çok ateşli kin ve nefretlerinin, sonraları bu ateşin bir nevi hakir görmekliğe ve nihayet lâkaydî şeklinde tecelli eden bir şekle inkılâb ettiğine şahid olarak müsterih olacak kadar uzun yaşadı. Bundan başka büyük bir milletin mağlûbiyet karşısında çektiği acıları, katlandığı büyük ıstırabı da müşahede etmek gene ona müyesser oldu. Gene bu millet, vazifesini yapmamış olmak töhmetinden kurtulmak için milyonlarca para vererek onu refah içinde yaşattı.

Maamafih Kayser her zamanki gibi sıhhatli ve zinde, hatta neşeli ve gene her zaman olduğu gibi mazbut bir hayat sürerken, onun Almanyaya yadigâr bırakabileceği yegâne kuvvet, yani Alman donanması İskoç limanlarının birinin dibinde pas tutmakta ve çürümekte idi. Ordusu da bütün ihtişam ve kudretine rağmen dağıtılmıştı. Sadık bendegân ve tevabiden ortada eser kalmamıştı, Zabitan, ihtiyar genç hepsi de fakir düşmüşlerdi. Talihin çok acı bir cilvesi!

Lâkin Kayser'in talihi çok garib tezadlarla dolu addedilse yeridir. Menfasında o kadar uzun yaşadı ki, galibler bugün onun iş başında gene saltanat icra etmesini cana minnet bilecek bir haldedirler.

Avrupanın büyük bir kısmı, hele Kayser'in kendine en büyük düşman saydığı Büyük Britanya ve Fransanın o zamanlar itibar ve haysiyetinin iade olunmasını büyük bir nefretle karşılayacakları Hohenzollern hanedanının tekrar iş başına gelmesini, büyük ümidler doğuracak ve tehlikenin zail olduğunu haber verecek mahiyette bir falihayır telâkki edeceklerinde asla şüphe yoktur. Bu hanedanın nüfuz ve salâhiyeti bazı hududlar dahilinde takyid edildiği takdirde tekrar idareyi ele alması; bütün dünyada sulh ve sükûnun takarrür edeceğine ve memleket dahilinde ise, Alman ruhunun binnisbe hoş görürlük nedir yavaş yavaş öğreneceğine bir delil addolunsa hiç de bir mubalâğa sayılamaz. Buna sebeb Kayser'in şahsî yıldızının daha parlak yahud idaresinin daha teminatlı olacağına dair beslenen kanaat değil, etraftaki zulmetin günden güne çoğalmasıdır. Galib demokrasiler irsî hükümdarlık usulünü sadece ilga etmekle, terakki yoluna sapmış oldukları zehabına kapılmışlardı. Halbuki bugün daha ileri giderek, daha kötü akıbetlere düçar olduklarının da farkındadırlar. Bir bakıma garb cephesinde Alman orduları çözüldüğü zaman, Kayser'e en cesur zabitlerinin kumandasında son bir mukavemet ve mukabil taarruz tavsiye edenlerin dualarının kabul edilmemesi, Kayser için; boşuna insan kanı dökmemek hususundaki fazilete işarettir. Öyle zannediliyor ki, Kayser II inci Wilhelm'in akıbetini soğukkanlılıkla ve ba'sübadelmevt daiyesine kapılmamak şartile kabul etmesi en doğru bir hareketti.

Antalya Halkevinin temsilleri

Antalya Halkevinde Andaval Palas piyesinin temsilinden bir sahne

Antalya (Hususî) — Dumlupınar ilk mekteb fakir ve muhtac çocuklarına yardım maksadile ayni mekteb çocuk velileri tarafından teşekkül eden yardım heyeti bu mektebdeki 40 fakir yavrunun her gün sıcak yemek yemesini temine muvaffak olmuş, bu yardımını temadi ettirmek için de Halkevi temsil kolunun yardımile Halkevi salonunda bir müsamere vermiştir.

Bir kaç gün evvel de Halkevi temsil kolu tarafından İsmail Hakkı Baltacıoğlunun Andaval Palas komedisi büyük bir muvaffakiyetle temsil edilmiş ve halkın çoşkun alkışları arasında temsile nihayet verilmiştir.

Doğru değil mi?

Dava eşyaya fiat koymaktan ibaret değildir !

İktısadî ve malî haberler muharriri arkadaşımız, dün de bize şu haberi getirdi:

«Belediyenin beyaz peynir hakkındaki raporu dün Fiat Murakabe Komisyonuna verilmiştir. Diğer taraftan Ticaret Borsası da komisyona bir rapor vermiştir. Her iki raporda da beyaz peynir fiatlarına zam yapılması münasib görülmemiştir. Komisyon, bu hususta bilâhare karar verecektir.»

Beyaz peynir meselesi, haftalardanberi gazete sütunlarını işgal eden bir hâdise halini almıştır. Beyaz peynire, perakende satış fiatı olarak 50 kuruş nark konmuştu. Bu nark üzerine piyasada ve şehrin her tarafındaki bakkallarda bir peynir buhranı başladı. Vaziyet bu şekli alınca; şehrimizdeki buzhanelerde binlerce teneke beyaz peynir olduğu, sahibleri tarafından piyasaya çıkarılmak istenmiyen bu malların komisyon marifetile satışa arzedileceği haberi yayıldı. Bellibaşlı gıda maddelerinden biri olan peynirin, varlık içinde yokluğu çekilirken, bu haber halkı memnun etti. Günlerdenberi İstanbul halkı, buzhanedeki on binlerce teneke peynirin bakkallara tevzi edilmesini sabırsızlıkla bekliyor.

Fakat bugün İstanbul bakkallarında 10 gram beyaz peynir bulmağa imkân yoktur. Bakkalların ifadesi şudur: «Peynire 50 kuruş nark konuldu, halbuki tüccar bize teneke ile peyniri 50 kuruştan satmak istiyor, 50 kuruşa alınan bir malı 50 kuruşa satamıyacağımıza ve fazla fiatla satmak da kabil olmadığına göre beyaz peynir satmamağa karar verdik.»

Bir eşyaya nark koymak kolaydır, fakat bu kararı tatbik etmek lâzımdır. Aksi takdirde şehirde altı aylık ihtiyaca kâfi peynir buzhanelerde beklerken vatandaşlar bir dirhem peynir bulamamak aczi içinde kıvranırlar. Binaenalehy dava, eşyaya fiat koymaktan ibaret değildir. Halka o eşyayı daima ve makul fiatla bulmak imkânını etmin etmektir,

Doğru değil mi?

Ekmek fiatı

Nark komisyonu bu gün toplanarak yeni fiatı tespit edecek

Değirmenciler dün Belediyede iktısad müdürlüğüne müracaatle ekmeğe zam yapılması hususundaki taleblerini tekrarlamışlardır. Ekmek nark komisyonu bugün toplantıya çağırılmıştır. Bu sabah Belediye İktısad Müdürlüğünde değirmenci ve fırıncıların verdiği hesablar tetkik olunacaktır. Değirmenciler Toprak Mahsulleri Ofisinin dokuz kuruş on para ve dokuz kuruş otuz para arasında oynadığını ve analiz neticelerinin mütemadiyen değişmesi yüzünden fiatların sabit kalmadığını fakat ayni zamanda yükseldiğini öne sürmüşlerdir. Bu suretle ekmeğe yirmi para zam yapılması istenmektedir.

Diğer taraftan Toprak Mahsulleri Ofisi de son fiat vaziyetlerini bildirmiştir. Bugün bu hususta tetkikler yapılacak ve zam yapılıp yapılmıyacağı tayin olunacaktır.

Ekmeğe zam yapılması takarrür ederse evvelâ un fiatlarının değiştirilmesi için Fiat Murakabe Komisyonunda kadar verilecektir.

TEŞEKKÜR

Maalesef kaybettiğimiz oğlumuz Gündüz Teztürkün cenazesine gelmek zahmetini ihtiyar buyuranlarla, telgraf ve mektubla veya bizzat ziyaretle taziyede bulunan dostlara merhumun annesi Kâzime Teztürk ve teyzesi Nazıma Yunus Nadi yaralı kalblerinin bütün samimiyetile şükranlarını sunarlar.

Şehir ve Memleket Haberleri

Nafıa Vekilinin yaptığı tetkikler

Fuad Cebesoy; dün Mühendis mektebini ziyaret etti

Şehrimize geldiğini yazdığımız Nafıa Vekili General Ali Fuad Cebesoy dün nafıa müdürlüğünde Nafıa Müdürü Bedri Üner ile birlikte Vilâyet nafıa işlerini tetkik ettikten sonra Belediyeye giderek Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarı ziyaret etmiştir. General Ali Fuad Cebesoy dün bu ziyaretten sonra kendisile görüşen bir muharririmize şunları söylemiştir:

«— Bu sabah Yüksek Mühendis Mektebini ve Nafıa Teknik Okulunu ziyaret ettim. Her iki mektebi de mütekâmil ve iyi buldum. Tedrisat iyi bir şekilde devam etmektedir. Bu mektebler, alınan bazı tedbirlerle geçen seneye nazaran çok ilerlemiştir. Yarın (bugün) Silivriye giderek oradaki inşaatı tetkik edeceğim. Trakyada yapılmakta olan bazı yolları da teftişten sonra İstanbul yolu ile Ankaraya döneceğim.»

Ali Fuad Cebesoy, sık sık vukua gelen seylâb felâketini önlemek için alınmakta olan tedbirler hakkında da şunları söylemiştir:

«— Hükûmetin belli başlı bir su siyaseti vardır. Felâketin vukuunu bekleyerek geçici tedbirler almakla kalmıyoruz. Su işine, ne kadar para ve enerji ayırmak mümkünse ayrılmıştır. Programımızın bir kısmı başarılmış bulunuyor. Memleketimizin suları kırk senelik alçalma ve yükselme devirlerini takib eder. Şimdi yükselme devrini idrak etmekteyiz. Sular idaresi, suların hareketini fennî usullerle tespit etmektedir. Elektrik etüd idaresi de, elektrik istihsali bakımından sular etrafında bir hayli malûmat toplamıştır. Fakat başarılması lâzımgelen bütün işleri bir hamlede tamamlamağa imkân yoktur. Programın henüz tatbik edilemediği yerlerde icab eden yardım tedbirlerini alıyoruz.

Edirnenin Bosna köyünde kurduğumuz sedlerin son seylâbda büyük faydaları görülmüş, nüfus ve hayvan zayiatının bu sayede önüne geçilmiştir. Edirnenin su vaziyetini esaslı surette ele alacağız.

Memleketimizin elektrikleştirilmesi faaliyeti devam ediyor. Etüdler, kısmen bitmiştir. Programımızın tahakkuku ile birlikte memleket elektrik istihsalâtı, büyük ölçüde artacak, sanayi ve ziraat mekanizmalarımızın ucuz ve bol elektrikten istifadeleri mümkün olacaktır.

Kömür havzasındaki cüruftan istifade edilerek kurulacak olan elektrik santralına aid etüdler, İktısad Vekâletine verilmiştir.

Kütahyada kurulacak santral İstanbul ve garbî Anadolunun ihtiyacını karşılayacaktır. Gedizde kurulacak büyük barajla Ege mıntakasının elektriği temin olunacaktır.

Yeni yollarda tuttuğumuz esas, kaliteden şaşmamaktır. Yaptığımız yolları, maddî imkân müsaade edince asfalt yola kalbederek tamamlamak imkânlarını gözönünde tutuyoruz. Normal vaziyete avdet edince her vasıtadan istifade ederek, memleketin muhtac bulunduğu yol şebekesini meydana getireceğiz.»

Maarifte tayinler

Maarif Vekâleti, idare işlerinde çalışan muallimleri mesleki bilgilerinden istifade etmek üzere, bu zevatın muallimliğe iadelerine karar vermişti. Karar merkez teşkilâtında tatbik edilmiş, talim ve terbiye reisliğine Reşad Şemseddin, güzel san'atlar müdürlüğüne de Şişli Terakki lisesi müdürü ve Pertevniyal lisesi edebiyat muallimi Tevfik Ararat tayin edilmiştir. İlk tedrisat umum müdürlüğü şube müdürlerinden Fuad Bayur ile Hıfzırrahman Raşid Öğmen de Gazi Terbiye Enstitüsü muallimliklerinde kalacaklar, yerlerine başka tayinler yapılacaktır. Vekâlet kararın vilâyet teşkilâtlarında da tatbiki için tetkikat yapmaktadır.

İhtikâr vakaları

Komisyon; iki hâdise hakkında bir türlü karar veremiyor

Fiat Murakabe Komisyonu dün öğleden sonra Mıntaka Ticaret müdürlüğünde vali muavini Ahmed Kınığın riyaseti altında toplanmış ve bir çok ihtikâr hâdiselerini tetkik etmiştir. Tetkik olunan ihtikâr hâdiselerinin başında Beyoğlundaki lüks mağazalardan taksitle muamele yapan bir ticarethanenin yaptığı ihtikâr gelmekte idi. Bu hususta müessese müdürlerinden izahat alınmış, fakat gene bir karar verilememiştir. Bundan sonra 100 bin liralık bir manifatura alım satımında meşru kârından başka ayrıca 50,000 liralık kâr alan müessesenin sahibi komisyonda dinlenmiştir.. Komisyon bu büyük ihtikâr hakkında da karar verememiş, karar gelecek celseye kalmıştır.

Kasabların kontrolu

Belediye murakıbları dün Beyoğlu tarafındaki kasabları tarama şeklinde kontrol etmişlerdir. Bu kontrol neticesinde bir çok kasaba yüksek fiatla et satarken cürmü meşhud yapılmıştır

Ayakkabı fiatları alabildiğine yükseliyor

Ayakkabı fiatlarının başıboş yükselerek fahiş bir şekil alması dolayisile bunu önlemek için yapılan tetkikler bir hayli ilerlemiştir.

Ayakkabıcılar cemiyeti reisi İstanbulda, altı kauçuklu (ayakkabıların azamî fiatının 15 ve altı kauçuksuz en fevkalâde ayakkabıların ise 12 liradan fazla satılmaması ve bundan pahalı ayakkabı olamıyacağını ileri sürmüştür. Halbuki 35 liraya kadar satılan iskarpinler vardır.

MÜTEFERRIK

Afganistan, bizden muallim istiyor

Afganistan hükûmeti, yüksek tahsil müesseselerine olduğu gibi, askeri liselerinde çalışmak üzere memleketimizedn ehliyetli muallimler istemiştir. Maarif Vekâleti, teşkilâtına bir tamim göndererek tarih, coğrafya, metamatik, fizik ve tabiiye muallimlerinden arzu edenlerin müracaatlerini istemiştir.. Afganistanda vazife kabul edenlerin askerliklerini yapmış olmaları lâzımdır. Afgan hükûmeti muallimlerle dört senelik bir mukavele yapacak, kendilerine buradaki maaşlarının iki misli ücretten başka yol paralarını verecek, ayrıca oturacakları evi de temin edecektir. Muallimlerin Afganistanda bulundukları müddet zarfında, buradaki kıdemleri ve terfi hakları mahfuz tutulacaktır.

Ayakkabıcılar cemiyetinin kongresi

Ayakkabıcılar cemiyeti heyeti umumiyesi dün cemiyetin Çarşıkapı daki merkezinde yapılmış ve bu suretle esnaf cemiyetlerinin toplantıları başlamıştır. Çok kalabalık olan dünkü içtimada evvelâ heyeti umumiye raporu okunmuş ve rapor tasvib olunmuştur. Raporun tasvibinden sonra bütçe müzakeresi yapılmış ve kabul olunmuştur.

Heyeti umumiye içtimaından sonra heyeti idarenin müddetleri dolan heyet azasının yerine yenilerinin seçilmesine geçilmiş ve eski azalar yeniden seçilmiştir.

IKTISAD

İhracat, ithalât

Dün şehrimizden 1,5 milyon liralık kadar ihracat yapılmıştır. Bu ihracatın en mühim kısmını İsviçreye tiftik satışı tutmaktadır.

Cumartesi günü yapılan ihracat geç vakit 2,458,000 liralığı bulmuştur ki bu memleketimizde şimdiye kadar görülmemiş bir rekor teşkil etmektedir.

Şehrimize 1500 ton sudkostik ve bikarbonat dö sud, 1600 sandık teneke, pamuk ipliği, otomobil lâstiği, radyo cihazı, deri ve daha bir çok ithalât eşyası gelmiştir.

Hava Kurumunda gençlik teşkilâtı

Mekteblerde teşkil edilen derneklere 41960 talebe yazıldı

Gençliği havalarımıza hakim bir nesil haline getirmek gayesile Türk Hava Kurumu tarafından sarfedilen faaliyet, beklenen neticelerini vermeğe başlamıştır. Üniversite ile birlikte bütün yüksek mekteblerde, lise ve san'at okullarında, orta ve ilk okullarda birer talebe derneği teşkil edilmiştir.

İstanbul Türk Hava Kurumu reisi Rıza Oranın, teşebbüsü ile son üç ay zarfında, 173 mektebde havacılık derneği kurularak hepsi de faaliyete geçmiş bulunmaktadır. Bu güne kadar, muhtelif mektebler talebesinden 41960 kişi Hava Kurumuna yazılmışlardır. Talebe arasında, Kurumca taahhüd edilen teberru miktarı dört bin lirayı mütecavizdir. Türk Hava Kurumu Türk havacılığının nasıl çalıştığını gösteren filimler hazırlamaktadır. Bu filimler, yakında şehrimize de getirilerek muhtelif halkevlerinde ve mekteblerde gösterilecektir. Hava Kurumuna teberruda bulunan talebe için Hava Kurumu hususi rozetler hazırlamaktadır. Kurumun kültür teşkilâtına dahil gencler, bu rozetleri taşıyacaklardır.

Mekteblerde her ayın ilk pazarını takib eden gün, havacılık günü olarak kabul edilmiştir.

O gün, teşkilât yapan bütün mekteblerde öğretmenler tarafından Türk havacılığı hakkında tenvir ve teşvik edici konferanslar verilmesi karar altına alınmıştır. İlk konferans, 29 ikincikânun çarşamba günü Eminönü Halkevi salonunda verilecektir.

Tayyare şehidleri ihtifali

Dün sabah gazetelerinden biri tayyare şehidleri ihtifalinin her seneki gibi, 27 birincikânunda Fatih Tayyare parkı önünde yapılacağını haber vermekte idi. Ancak, bu ihtifalin verilen bir karar üzerine, 27 birincikânunda değil, 10 mayısta yapılması mukarrer bulunmaktadır. İhtifal, gene o tarihte yapılacaktır.

ŞEHIR ISLERI

Yeniden kasab dükkânı açılmıyacak

Et işinin tanzimi için Belediyenin kasab dükkânlarını tahdid edeceği hakkındaki haberler doğru değildir. Yalnız mevcud 620 dükkân ihtiyaca kâfi görülmekte ve fazlası için kontrol müşkül bulunmakta olduğundan yeniden dükkân açmak istiyenlere müsaade verilmemektedir.

Dikkat tavsiye edildi!

Havagazı şebekelerinin tamirinde ve lâğım mecralarının açılışında dikkatsizlik yüzünden havagazı borularının patiatılarak geçenlerde vukua geldiği gibi bazı feci kazaların zuhuruna sebebiyet verildiğinden Belediye alâkadarlara gönderdiği bir tamimde bu tamirat esnasında dikkatli hareket edilmesi lüzumunu bildirmiştir.

Ecnebi ve ekalliyet mekteblerinde

Bazı ecnebi ve ekalliyet mekteblerinde resmî günlerde yapılan merasime iştirak etmedikleri anlaşıldığından Maarif Vekâleti alâkadarlara bir tamim göndermiş, badema bu gibi merasimlerde muallimlerin, dersleri olsun olmasın behemehal hazır bulunmalarını istemiştir. Ayni mekteblerden bazılarında da milli günlerde merasim yapılmadığı görülmüştür. Vekâlet, resmi mekteblerde olduğu gibi, ecnebi ve ekalliyet mekteblerinde de türkçe, kültür muallimlerinin idaresinde merasim yapılacağını bildirmiştir.

HEM NAL... MIH...

Görenler; Al... için, söylesi...

Japonların büyük ekseçük vücudlu ve kısa fakat Japon milletinin tirasları büyük ve emelleri 1853 te Amerikan Amiralı Pe...larının ateşile Japon adaların... dünyaya kapalı olan kapıları açtırmıştı. 1941 de ise, Japonya... rikayı tehdid etmektedir. Ar... asır bile geçmemiştir. Amiral Y... zim Zaro Ağa kadar yaşayabil... do limanına savurduğu güller... ğurduğu bu aksülâmel karşı... şüphesiz, yaptığına pişman ol...

6 büyük ve 4000 kadar küçük serpilmiş olan Japon milleti, evvel 25 milyon nüfuslu küçük bir devletti; bugün, aynı adaların... fusu 72 milyonu bulmakta; re... pon idaresindeki diğer yerler... ber, bu nüfus 100 milyonu g... dir. Fakat, «Uzaksarkın İngiltere... nilen bu millet, İngiliz İmpar... nun bir eşini vücude getirmek... dedir, 88 sene evvel, cengâverle... yu kadar uzun, ustura gibi k... muray kılıcından başka silâh... bile bilmiyen bu millet, şimdi... ın en modern harb vasıtalar... makta ve kullanmaktadır.

Nüfusunun artması, silâhlanmemeliyeti, Japonyayı, bir devlet olmağa sevketmiştir. da Almanya gibi, benzetmeğe d... miyor amma, İtalya gibi dünya... kim olmak ihtirasını besleyor.

Japonyanın Çinde gözü var... beryada gözü vardır; Filipin a... gözü vardır; Hindiçinide gözü... Siamda gözü vardır; Felemenk... tanında gözü vardır; Avustralya... Zelandada gözü vardır, Hindistan... zü vardır. En az 70 inci tul... şarkında kalan bütün dünya... hâkim olmak istemektedir.

boylu, nahif zayıf insanların... rücü iştahına, hayret etmemek... kün değildir. İngilterenin, bi... yüz senede, yaptığını, Japonya... asra sığdırmak istemektedir; acelesi, kendisini nihayet bir... sadıma uğratacak gibi görünüyor... kim, birkaç gün evvel, Harbiye... 262 tümen seferber etmiş olan... manın imkânsızlık derecesine v... lüğünden bahsediyordu. Buna... Hariciye Nazırı, Amerikayı fe... mektedir. Matsuoka'nın son beya... en hoşuma giden şu sözler oldu:

Japonyanın gayesi, sulhçu... reffeh bir şarkî Asya vücude g... tir.

Üç mihver devletinin emeli, d... lâne, daha dürüst bir âlem kur...

Amerikanın Avustralya ve Y... landayı, ilk müdafaa hattı sayma... ponya ile anlaşmasına çok bü... mânidir.

Japonyanın garbî Büyük Ok... hâkim olması, yalnız Japonya... değil; bütün insanlık namına bir... rettir.

Bu iddialar karşısında, «Görelim lah için söylesin» demekten başka lenecek söz yoktur.

Hariciye, Harbiye ve Bahriye larının Japon parlamentosunda... üzerine yüksek perdeden kon... ve Japonyanın üçlü pakttaki... lerine sadık olduğunu ve... harbe girmek lâzım gelince... etmiyeceğini söylemeleri, hep Am... milletine gözdağı vererek Ruzvelt... giltereye yardım etmesine mâni... içindir. Fakat, Amerika kararını... miştir. Bu tehdidler, daha kuvvet... intibah hasıl etmektedir.

Zabıta vak'ası

Ortaköyde Muallim Naci cad... sinde 9 numharada oturan Ç... Yaşaroğlu, vatman İsmail id... deki tramvay arabasile Ort... gitmiş, tramvaydan inince yolu... tarafından diğer tarafına g... istemiştir. Bu sırada tramvay g... sine çarpmıştır.. Başından y... yaralanan çocuk, hastaneye g... rülmüştür. Vatman hakkında... tahkikat icrasına girişilmiştir.

Büyükderede Hamam sok... Anastasya ile kızlarının otur... 11 numaralı, üç katlı kârgir evin... casındaki kurumlar tutuşmuş... Zamanında yetişilerek, yangın... langıcında söndürülmüştür.

Kadıköyünde Rasimpaşa mah... lesinde Rıhtım İskelesi sokağında... numaralı kısmen ahşap ve sigara... evden de yangın çıkmış, başlang... söndürmek mümkün olmuştur... milin mutasarrıf, Necdetin müs... bulunduğu bu evin soba borusun... ki kurumlarının tutuştuğu anla... mıştır.

Sirkecide Yalıköşkü caddesi... Antanla umumi nakliyat şirke... aid Antalya hanının iknici katında... 20 numaralı Muammer ve Mem... kardeşlerin yazıhane pencere... birdenbire alevler sarmış, b... Hakkı görüp koşmuş ve ateşin ü... alınmıştır. Yapılan tetkikatta, e... trik ocağı prizinin gündüzden ta... lıp sonradan çıkarılması unutul... ğu, bu yüzden kızgınlıkla kâğıdla... tutuştuğu öğrenilmiştir.

— Çamaşır sepetleri de var hanımcığım...

Pencerenin önünde duran çingene güzeli, koluna sıraladığı sepetleri gösterdi. Aldırış eden olmayınca sözünü bir nefeste tekerledi.

— Bir dilim ekmek olsun ver, benim elâ gözlü hanımcığım. Allah gönüne göre kara kaşlı, kara gözlü bir sevgili versin sana!..

Yanında on yaşında bir de oğlu vardı. Kara meşin derili, cin bakışlı afacan, anasının yırtık eteğini yüzüne örtmüş, bulduğu bir delikten pencereyi gözlüyordu. Bakışlarında bir kara keskinlik vardı.

— Şu yavrucağa da merhametin yok mu, abe hanımcığım... Bir lokma sadaka, binbir belâ koğar kadının...

Pencereden etrafı seyreden ev sahibi dayanamadı, çatık kaşlarını kaldırdı, sesini sertleştirdi:

— Haydi çekil oradan münasebetsiz kıpti...

— Ne oluyorsun abe hanımcığım... Neden koğuyorsun abe elmasım.. Allah rızası için bir lokma ekmek versen olmaz mı?

Ev sahibi başını içeri çevirdi. Ne olduğunu soran biri varmış ta ona cevab veriyormuş gibi şikâyette bulundu:

— Her gün de çekilir mi bu ayol... Bıktım vallahi... Nereden geldik buraya biz... Sayfiye senin neyine deseler... İşin yoksa kıpti karnı doyur..

Sonra çingeneye dönerek sözünü tamamladı:

— Ya çekil şuradan yahud seni şimdi polise teslim ederim...

Çingene ağır aksak yürüdü... Bütün hafızasını bakışlarında toplamış pencerede kendi kendine mırıldanan Hürmüz Hanımın şemasını kafatasına işlemeğe çalışıyordu. Köşeyi dönünceye kadar dağınık saçlı başını önüne almadı...

***

Yirmisine basmış olan Mihribanın güzelliği dillere destan olmuştu. Annesi Hürmüz, kızının dilberliğini methederken:

— Miralayların Gültekin, mümeyyizlerin Güngör, defterdarların Nevzad kadar da müşkülpesendlerini görmedim... Bugüne bugün hepsi Mihribanım için can atıyorlar... Levend gibi tazecik doğrusu...

Derdi.. Mihriban da hakikaten güzeldi. Eskilerin dediği gibi:

— Kaş göz, gerisi söz...

Tarafından değildi. Yanaklar kocayemişi kırmızısında duru, dudaklar nar çiçeği yanarlığında, dişler nefes değmemiş manolya kadar beyazdı.

Mihriban da binbir hayal kuruyordu.. Kızı kendi isteğine bıraksalar ya davulcuya, ya zurnacıya varır, derler.. Fakat kızın süslü hayallerini annesinin gün görmüş düşünceleri baltalayordu... Gelin ata binmiş te:

— Ya kısmet!.

Demiş... Bir gün Mihribana güzel bir kısmet çıkageldi... Bu, yirmi beş, yirmi altı yaşlarında kadar kimsesiz bir gencdi... Mihribanı görmüş, beyenmiş ve sevmişti. Koyun tüccarlığı yapıyordu. Anadolu ile İstanbul arasında gidip geliyormuş. Ailesi olmadığı için anası, babası hakkında esaslı malûmatı olan yokmuş... Piyasadaki vaziyeti namusiu bir genc olarak tanınmış...

Tevfik yakışıklı idi. Söz kesildi. Düğün çok eğlenceli oldu. Bir tarafta caz, bir tarafta çengiler horalar tepildi... Tevfikle Mihriban düğünden sonra Mısıra doğru bir balayı seyahatine çıktılar. Bir ay sonra da geri döndüler... Tevfik işlerinin başında bulunmak üzere karısile kaynanasını alarak Anadoluya gitti...

***

Günler geçti. Seneler yuvarlandı. Bu sırada bir de çocukları oldu... Aybeni...

Bir gün İstanbuldan bir mektub aldılar... Buna Tevfikten başka herkes şaşırmıştı. Mektubda deniyordu ki:

— Baban öleli bir hafta oluyor. Hemen İstanbula gel. Hareketini telgrafla bildir...

Tevfik İstanbula inecekti. Karısı ve kaynanası da beraber gitmek isteyorlardı. Hele Mihriban çok sinirli idi. Tevfiğin annesinden ve babasından hiç bahsetmemiş olmasına sinirleniyordu. Bir ufak bavula giyecek birkaç şey koydular, İstanbulun yolunu tuttular..

Yol çok uzun sürdü. Nedendir bilmiyorlardı? Trenin kazanı mı iyi yanmıyor, yoksa makine mi eski de hızlı gitmiyordu... Nihayet İstanbula yaklaşıyorlardı... Evvelâ Aybeni hazırladılar.. Sonra büyükler sıra ile aynanın karşısına geçerek hazırlandılar.. Tren Pendikten Haydarpaşaya doğru gittikçe hızlanıyordu. Yol kenarındaki evlerde yeni uyananlar pencerelerden uzanıyor, el, mendil ve havlu sallayorlardı.

Tren gara girerken acı acı bağırdı. Uzun uzun homurdadı, derin derin pohladı. Frenler gıcırdadı, vagonlar sarsıldı. Tren yavaş yavaş durdu.

Tevfik trenden atladı. Bavulları ve Aybeni pencereden aşağı aldı. Hürmüzle Mihriban da inmişlerdi... Etraflarına bakınıyorlardı. Birdenbire gerilerden bir takırtı koptu. Havretle dönüp baktılar...

Önde bir ihtiyar çingene karısı, cepkenini ve şalvarını iki yana savurarak, nalçalı pabuclarile takırtı koparark koşuyor ve iki elini uzatmış bağırıyordu:

— A benim mis kokulu has evlâdım... Toramanım...

Arkadan ellerinde davul zurnalar beş, altı çingene daha geliyordu. Koşarak geldi. Çingene karısı, Tevfiğin boynuna sarıldı. Yüzünü, gözünü öptü. Mihriban da annesi de şaşırmışlardı. Çingene karısı izahat veriyordu:

— Baban öldü. Bugüne bugün çeribaşımız oldun abe yavrucuğum. Şaşacak, abdallaşacak ne var bunda.. Görmüyor musun davul, zurna hep senin şerefine fidanım... Abe benim cancağızım...

Gelenlerin sersemliği geçmemişti... Hürmüz bir Tevfiğe bir de korkusundan annesinin dantel mantosunu yüzüne siper ederek, aralıklarından etrafı gözetleyen torununa baktı. Daha fazla dayanamadı, sendeledi ve olduğu yere çöktü...

*

Hürmüz, yıllarca önce annesinin yırtık entarisi ardından ürkek ürkek kendini süzen keskin kara gözleri karşısında ve kızının mantosu arkasından damadını görmüş ve artık tanımıştı.

Küçük hikâye

Çeribaşı

Leman Ahıskal

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şerait { Türkiye için / Hariç için

Senelik 1400 Kr. 2700 Kr.
Altı aylık 750 • 1450 •
Üç aylık 400 • 800 •
Bir aylık 150 • Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve vesaik neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Japonyanın tehdidi

Japonya Hariciye Nazırının, dün de bahis mevzuu ettiğimiz nutku, Japonya namına, Amerikaya karşı, tam bir tehdid sayılabilir. Bu nutkun anlattığı vaziyet gayet aşikârtır: «Büyük Okyanusun garb kısmı, Japonyanın nüfuz mıntakası olduğu halde Amerika buraya doğru sarkmakta ve Japon hukukuna karşı saygısızlık göstererek bütün Büyük Okyanusu benimsemek istiyen bir vaziyet almaktadır. Amerikanın Filipin adalarını ve Guam'ı üs olarak kullanmaktan maksadı, Japonyayı yavaş yavaş tecrid etmek ve günün birinde Japonyanın üzerine çullanmaktır. Amerikanın, Çini, Avustralyayı ve Yeni Zelandayı ilk müdafaa hattı saymasının hikmeti, Japonyayı çevirerek ve vurmak istemesidir. Japonya buna imkân vermiyecektir ve onun için Japonya ile Amerika arasındaki münasebetler tek bir kıvılcımla yangın çıkaracak bir mahiyet almıştır.»

Japon Hariciye Nazırının bu tezi, Amerikan tezinin tam zıddıdır. Çünkü Amerika mütecaviz bir devlet değildir. Amerika hiç bir milletin yurdunu istilâ etmemiştir ve hiçbir milletle harb halinde değildir. İstilâ ve tecavüz, karşı tarafın siyasetidir ve karşı taraf bu yüzden bitmek bilmiyen, sonu gelmiyen muharebeler yapmaktadır. Onun için Amerikanın tecavüzle itham edilmesi, çok garibdir. Fakat mütecaviz devletler, istilâ etmek istedikleri yeri kendi öz malları saymak ve istilâya uğrayan milletlerin haklarını kat'iyyen tanımamak esasına göre hareket ettikleri için bu tarzda söz söylüyor ve hiçbir tecavüz hareketinde bulunmıyan devletleri dahi tecavüzle itham edecek derecede ileri gidiyorlar.

Bunun sebebi, tecavüz siyasetini bekliyen akıbetten korkmaktır. Çünkü Amerikanın demokrasi cephesine yaptığı yardım sayesinde bu cephenin Avrupada kazanacağı muvaffakiyet, nihayet tecavüz siyasetinin Asyada da iflâsını hazırlayacak; Amerika, İngiltere ve Sovyetlerden yardım gören Çin, istiklâl ve hürriyetini kazanarak Japon istilâsından kurtulacak ve böylece Avrupada izmihlâle uğrayacak olan tecavüz ve istilâ siyaseti şarkî Asyadada da ayni akıbete uğrayacaktır. İşte Japonyayı şimdiden tehdidler savurmağa sevkeden amil budur.

Çin - Japon harbi:

Fakat bu tehdidin müessir olmıyacağı Amerikayı Mister Ruzvelt'in siyasetinden çevirmiyeceği şüphe götürmez. Amerika, tecavüz ve istilâ siyasetini yıkmak için demokrasi cephesine yardıma devam edecek ve Japonya günün birinde bu siyasetin Avrupada kat'î bir inhidama uğradığını görecektir. Hatta, gayet iyi bir şekilde inkişaf etmekte olan Çin harbinin de Japonya tarafından takib olunan istilâ ve tecavüz siyasetine kat'î bir darbe indireceğini tahmin etmek mümkündür.

Çünkü Çin mukavemeti günden güne kuvvetlenmekte ve Çin lideri Çan-Kay-Şek'in bugün 3 milyonluk bir ordu ile harbe devam ettiği tahakkuk etmektedir. 1938 senesinin ilkteşrinindenberi garbî Çinde yerleşen Çan-Kay-Şek sonsuz kaynakları haiz olan bu ülkelerde kurduğu teşkilâtla Çin millî harbini gayet mükemmel bir surette idare etmiş ve bütün memleketini kurtarıncıya kadar harbi devam ettirmek imkânını haiz olduğunu bütün dünyaya göstermiştir. Çan-Kay-Şek'in bu himmet ve faaliyeti çok mühim neticeler vermekte ve Çin kuvvetleri muhtelif sahalarda mühim muvaffakiyetler kazanarak Çin milletinin istilâ ve tecavüze kat'iyyen boyun eğmiyeceğini, hiçbir şüpheye yer bırakmıyacak şekilde ispat etmektedir.

Buna karşı Çinin şarkî ve merkezî ülkelerinin Japonya tarafından işgal edildiği, Japon kuvvetlerinin karada, denizde ve havada faikiyet ve hakimiyeti haiz olduğu söylenebilir. Fakat Çin mukavemetinin de Japonyanın kaynaklarını mütemadiyen kemirdiği ve Japon milletini sonsuz fedakârlıklara mecbur ettiği sarihtir. Çin milleti, istilâya dayanarak ve mukavemetini inkişaf ettirerek Japon istilâsını bir gün eritecek ve tam kurtuluşa kavuşacaktır.

Çinde vaziyet bu merkezde olduğuna ve Çin - Japon mücadelesi en hararetli safhaya girmek üzere bulunduğuna göre Japonyanın bu harbi gevşeterek yeni bir harbe daha girişmesi beklenemez. Fakat Japonya, İngiltere ile Amerikanın, Avrupa harbinden serbest kaldıkları zaman Çinle büsbütün teşriki mesai ederek Asyanın şarkında da tecavüz ve istilâ siyasetine kat'î bir darbe indireceklerini biliyor ve onun için, istikbal namına şimdiden hissettiği ıstırabla Amerikayı tehdid ediyor. Fakat Amerikanın bu tehdide ehemmiyet vereceğini zannetmek beyhudedir.

Çünkü Japonyanın şimdiden savurduğu tehdidler, Amerikanın tecavüz siyasetine karşı aldığı vaziyeti gevşettiği takdirde kendisini bekleyen istikbalin karanlık olacağını gösteriyor ve Amerika gibi müdrik bir milletse, kendini karanlık bir istikbale sürükliyemez.

Ömer Rıza DOĞRUL

Çivi ihtiyacı

Bulgaristandan ilk parti olarak 61 ton çivi getirtildi

Ankara 27 (Telefonla) — Yabancı memleketlerden çivi ve tel getirtmek için müzakereler yapılmakta, diğer taraftan âcil ihtiyacları karşılamak üzere yakın memleketlerden çivi ve tel celbolunmaktadır. Bu cümleden olarak Bulgaristandan ilk partide 61 ton çivi getirtilmiştir.

Prens Konoye itiraf ediyor!

" Çin harbinin mes'uliyeti bana aiddir, son hizmet olarak bu işi başaracağım ! „

Londra 27 (Radyo) — Hariciye Nazırı Matsuoka'nın dün Amerika Hariciye Nazırı Cordell Hull'e cevab veren nutkundan sonra bugün Başvekil Prens Konoye Japon diyetinin bütçe encümeni karşısında beyanatta bulunmuş ve bilhassa Japon - Çin harbinden bahsetmiştir. Başvekil demiştir ki:

«— Japon - Çin muhasamatı beşinci senesine girmek üzere olduğu halde iki taraf arasında hâlâ bir tesviye imkânı bulunmamıştır ve bu hususta mes'uliyet bana aiddir. Bugüne kadar milyonlarca yen sarfettik ve binlerce asker feda ettik. Bu vaziyetin uzayıp gitmesine karşı gelmek icab ediyor. Devlete son hizmet olmak üzere bu işi başarmak istiyorum.»

Japon - Sovyetler münasebatı

Tokyo 27 (a.a.) — Meb'usan meclisinde Hariciye Nazırı Matsuoka'dan bir meb'us şunu sormuştur:

«— Sovyetler Birliğini dünyada yeni nizamın kurulmasında işbirliğine ikna için Japonya Rusyaya bir nüfuz mıntakası teklif etmiş midir?

Matsuoka şu cevabı vermiştir:

«— Sovyet - Japon münasebetlerini tanzim için bütün gayretler yapılmaktadır. Eğer bu münasebetler iyileşecek olursa iki memleket arasındaki müzakereler dünya zaviyesi bakımından ve daha geniş bir nispette cereyan edecektir.»

Hatayda yapılan Mehmedcik günü

Memleketin diğer yerlerinde de kışlık hediye teberruları devam ediyor

Ankara 27 (a.a.) — Askerlerimize yapılan kışlık hediye teberruları etrafında aldığımız telgraflar, dün Hatayda yapılan Mehmedcik günü münasebetile Kırıkhan kazası halkı aynen verdikleri yünlü ve pamuklu eşyalardan maada gene hediye tedariki maksadile iki bin lira teberruda bulunmuştur.

Çoruhun Ardanuç nahiyesi halkı askerlerimize kışlık hediye olarak şimdiye kadar 1689 parça, Merzifon halkı da ilk parti olarak 1726 parça muhtelif eşya vermişlerdir. Şarkî Karahisarın bugüne kadar verdiği eşya miktarı 5363 parçayı bulmuştur. Kayseri halkı da dün Kızılaya altıncı parti olarak 1070 çift yün çorab ile 209 kazak, 379 çift yün eldiven, 125 parça muhtelif eşya vermişlerdir.

Kayseri Sümer bez fabrikası memur ve işçileri de askerlerimiz için Kızılaya 2.800 pamuklu tevdi eylemişlerdir.

Ömerköy nahiyesi halkı 997, Susurlu halkı 2671, Kızılhisar halkı 850, Söğüd halkı 2.554, Lüleburgaz halkı 1.718, İskilib halkı 954 parça eşya teberruunda bulunmuşlardır.

Macar Hariciye Nazırı öldü

Budapeşte 27 (a.a.) — Macar Hariciye Nazırı Kont Csaky dün gece ölmüştür. Müteveffa eski bir Macar ailesine mensubdu. 1938 denberi Macar haricî siyasetini idare etmekteydi.

Kont Csaky'ye perşembe günü millî cenaze merasimi yapılacaktır.

Kont Csaky'nin halefi tayin edilinceye kadar hariciye işlerile Başvekil meşgul olcaktır.

İtalyada harb gayreti çiftçiye düşmüş!

Roma 27 (a.a.) — Stefani:

Faşist çiftçiler konfederasyonu reisi millî müşaviri Müzarini, radyo ile çiftçilere hitaben irad ettiği bir nutukta, iaşe sahasında en büyük ve kat'î yardımın ziraate teveccüh ettiğini, bu yüzden ziraatin istihsal ölçüsünü azamî dereceye inkişaf ve teksif etmek vazifesi ile mükellef bulunduğunu, bundan başka en yüksek fedakârlığa katlanarak milletçe sarfedilen askerî gayrete yardım için bu işi en yüksek bir içtimaî vazife şeklinde telâkki etmesini beyan eylemiştir.

Amerikan bahriyesine 300 milyon daha verildi

Vaşington 27 (a.a.) — Âyan meclisi, Amerika Birleşik Devletleri filosunun hava müdafaa tertibatının modernleştirilmesi için 300 milyon dolarlık tahsisat kanun projesini müttefikan tasvib etmiştir. Bu kanun projesi halen imza için Beyaz saraya gönderilmiştir.

Kanadadan Nevyorka kaçan Alman esiri!

Nevyork 27 (a.a.) «Havas» — Kanadadan kaçan bir Alman tayyare subayı, Nevyorktaki Alman konsolosluğuna gelmeğe muvaffak olmuştur. Bu subay, şimdiye kadar 14 düşman tayyaresi düşürmüş bulunan 26 yaşında Baron Franz von Werra'dır.

Diğer taraftan, Colombus gemisinin Angel - Island'da enterne edilen 400 kişilik Alman mürettebatı, yeni Meksika eyaletinde dağlık arazide kurulan muhacir kampına hareket etmiştir. Bu kamp, vatanlarına dönemiyen fakat esir de telâkki edilemiyen yabancılar için teşkil edilmiş ilk kamptır.

Fransada ekmek tevziatı azaltılıyor

Vichy 27 (a.a.) — Un stoklarının azalması dolayısile, 1 şubattan itibaren ekmek tayini büyükler için günde 350 gramdan 300 e ve işçiler için de 450 gramdan 400 grama indirilecektir. Ondan sonra herkes için müsavi olarak tespit edilen 80 gram her ay bu miktarlara ilâve olunacaktır.

Finlandiyada yeniden madenler bulundu

Helsinki 27 (a.a.) — Setaf Stefani: Nazırlar Meclisi, Ostro Botina mıntakasında ahiren keşfedilen yeni madenlerin tetkik ve işletilmesine karar vermiştir.

Bu madenlerde mühim miktarda nikel, bakır, demir, kokalt ve hattâ mühim maden kömürü damarları bulunmaktadır.

Murakabe teşkilâtında tayinler

Ankara 27 (Telefonla) — Ticaret Vekâleti murakabe teşkilâtında istihdam olunacak memurlar için açılan imtihanda muvaffak olanların tayinleri peyderpey yapılıyor. Şimdiye kadar tayin edilmiş olanlar İstanbulda Fiat Murakabe müfettişlerinin nezareti altında çalışarak staj göreceklerdir. Bunlar stajlarını ikmal ettikçe diğer vilâyetlere fiat murakabe kontrolörü olarak tayin edileceklerdir.

Ankarada Basın suaresi

Ankara 27 (Telefonla) — Büyük Basın suaresi 8 şubatta Ankara Palas salonlarında verilecektir. Suarenin senenin en iyi gecesini teşkil etmesi için büyük hazırlıklar yapılmaktadır.

TÜRKOLOJİ BAHİSLERİ

Tung - Dekien nazariyesi

Yazan: **İsmail Hami Danişmend**

Bundan evvel sıra ile gözden geçirdiğimiz (Dr. Legendre) ve (Henri Mathieu) nazariyeleri Avrupa ilminin klâsik telâkkilerine tamamile mugayir esaslara istinad ediyordu: «Legendre nazariyesi» Çin medeniyetinin beyaz ırka mensub olan eski Türkler tarafından kurulduğunu ve sarı ırkın beyazlarla siyahlardan mütevellid melez bir ırk olduğunu ileri sürüyor, «Henri Mathieu nazariyesi» de kumral tipli Türk ırkına menşe olarak cenubî Mezopotamya esasını tespit ettikten sonra bu büyük ırkı Milâddan üç bin yıl evvel garbdan şarka doğru bir muhaceret yaparak Orta-Asyaya sonradan yerleşmiş gösteriyordu (1). Türkoloji sahasındaki umumî telâkkiler içinde hususî ve şahsî birer faraziye teşkil eden bu iki nazariyenin her ikisinde de klâsik ilmin teyid ettiği çok mühim ve çok kuvvetli esaslar bulunduğu halde, bunların her ikisi de o umumi telâkkilerin haricinde kaldı. Bununla beraber, klâsik ilmin meydana çıkardığı yeni esaslar da Türk ırkının medeniyet tarihindeki şerefli ve azametli rolünü meydana çıkaracak neticeler vermekten hâli değildi. Bu vaziyetin en bariz tecellilerinden birini 20 ağustos 1922 tarihinde «Rio de Janeiro» da toplanan «Beynelmilel yirminci Amerikanistler kongresi» nde Çin delegesi (Tung-Dekien) in okuduğu tebliğde gösterebiliriz: Yeni Çinin bu kıymetli âlimi, «De l'origine des Américains précolombiens» ismile fransızca yazdığı bu mühim tebliğinin 12 - 13 üncü sahifelerinde eski dünyanın muhtelif taraflarına Orta-Asyanın ilk medeniyetini nakletmiş bir ana ırk esasına aid nazariyesini şöyle anlatır:

«Jeoloji tetkikatından çıkan neticeye göre, yeryüzünde insanın zuhurundan evvelki devirlerde (Thétys) isminde bir iç deniz Siberyanın (İrkutsk) kavsini Himalâya tepelerinden, Asyanın şimal topraklarını cenub topraklarından, yani şimaldeki (Angora)kıt'asını cenubdaki (Condwana) kıt'asından ayırırdı. Bu iç deniz, Atlas Okyanusunu Akdeniz vasıtasile Asyanın cenubu şarkisine isal ederdi. Zaman geçtikçe, bilhassa üçüncü devrin (tertiaire'in) ortalarına doğru bu muazzam su kültesi bir takım parçalara ayrıldı; bunun üzerine şimalde ve cenubda bulunan o iki kara parçası birleşip Asya kıt'asını teşkil etti ve bu kıt'a dahi şimal tarafından çökerek Siberya ovasını ve cenub tarafında da Hind Okyanusunu vücude getirdi. Bununla beraber, Asyanın ortasında gene büyük bir iç deniz kaldı ve bu deniz gittikçe bir takım küçük denizlerle göllere tahavvül etti: Bu denizlerle göller, artık Okyanusla hiç bir ittisalleri kalmadığından dolayı kurumaya başladı ve bu suretle eski zamanların o büyük su sathi nihayet çorak bir çöl halini aldı. İşte bu tedricî kuruma hâdisesile mütenasiben bazı akvamın göç hareketleri de vukua geldi ve netice itibarile eski medeniyet devirlerinin yerine bir takım barbarlık devirleri kaim oldu. «Babilonya, Mısır, Çin ve Hind medeniyetlerine tayin edilen tarihlerden çok zaman evvel, insanlar Maveray-i Hazer vahalarında ve meselâ Aşkabâd civarındaki (Anau) taraflarında yaşayorlardı. Bunlar daha o zamandan itibaren şehirlerde oturuyor, buğday ve arpa ekiyor ve kendilerine faydalı olabilecek hayvanları ehlileştirip terbiye etmeğe çalışıyorlardı. O mıntakada suların çekilmesi yüzünden bu medeniyet ortadan kayboldu ve bu vaziyetin sebebile verdiği muharebeler belki de Babilonya, Mısır, Çin ve Hind medeniyetlerine menşe teşkil etti...»

(Tung-Dekien) in bu izahındaki esasları şu üç noktaya ayırabiliriz:

1 — Asya kıt'ası, (Angora) ve (Condwana) isminde iki kıt'anın birleşmesinden hasıl olmuştur;

2 — Bu iki kıt'ayı birbirinden ayıran eski (Thétys) denizinin suları çekilmiş ve bu yüzden muhaceretler olmuştur;

3 — Garbda Babilonya (yani Sümer) ve şarkta Çin medeniyetlerile diğer bir takım eski medeniyetler işte bu göç hareketlerinin muhtelif istikametlere naklettiği eski (Anau) kültürünün neticeleridir.

Çinli âlimin bahsettiği (Anau) mevkii, «Oxus = Cihun = Amuderya» nehrinin öte yakasında, Arabların «Maveraün-nehr» dedikleri ölkede ve «Pamir» yaylasının şimalinde, yani şimdiki Rus Türkistanının «Aşkabâd» ve «Merv» şehirleri arasında bulunan «Kopet» dağının şimal mailesine tesadüf eden eteğindedir (2).

Meşhur (Pumpelly) heyetinin 1903 - 1904 tarihlerinde işte bu noktada bulduğu iki kurganda yaptığı hafriyat ilim alemini yeni bir ziya ile aydınlatan çok mühim neticeler vermiştir: Şimaldeki birinci kurganda çıkan eserler tarihten evvelki devirlere ve cenubdaki ikinci kurganda çıkanlar da tarih devrinin başlangıcına aiddir. Birinci kurgan medeniyetinde at vesair hayvanların ehlileştirildiğine, taş ve bakır aletler kullanıldığına ve üzerleri hendesî şekillerle süslü çanaklar yapıldığına delâlet eden eserler vardır. (Pumpelly) bu eserlerin Milâddan 5000 - 8000 sene evvellerine aid olduklarını tahmin etmişse de, (Dr. G. Contenau) çanakçılık üslûbunun Elâm ve Sümer eserlerile olan münasebetine istinaden, hepsinin aynı devre, yani tarihten evvelki zamanların sonu ile tarih devrinin başlangıcına aid olduğundan bahsetmektedir (3).

(Tung-Dekien) yukarıda gördüğümüz nazariyesini tespit ederken, bir taraftan eski Çin vesikalarile yeni jeoloji tetkiklerine ve bir taraftan da Türkistan hafriyatının işte bu mühim neticelerine istinad etmektedir. Çok kuvvetli esaslara dayanan bu mühim nazariyeye göre gerek Çin medeniyetini, gerek «Kalde» yani Sümer medeniyetini Türkistandan gelen muhacirler kurmuş demektir: (Tung-Dekien) in aynı zamanda hem (Dr. Legendre) nazariyesini, hem (Henri Mathieu) yü teyid eden esasları işte bunlardır. Yalnız Çinli âlimin nazariyesinde bizim için bilhassa dikkat edilecek çok mühim bir nokta vardır: Avrupa ilminin klâsik telâkkilerile taassublarına büyük bir itina ile hürmet ve riayet eden bu ihtiyatlı adam, nazariyesinin hiç bir yerinde «Türk» ismini ağzına bile almamıştır! Çünkü onun gözünü yıldıran klâsik telâkkiye göre Türkler Türkistana muahhar devirlerde gelmişlerdir. Halbuki son tetkiklerin verdiği neticeler bu hükmün yanlış olduğunu meydana çıkarmaktadır; bilhassa antropolojik deliller çok mühimdir: Meselâ «Edimbourg» Üniversitesi profesörlerinden (Gordon Childe) in «L'Orient préhistorique »ismile ingilizceden fransızcaya tercüme edilen eserinin muhtelif yerlerinde tespit ettiği gibi (4), arkeologların Mısırda, Sümerde ve Hindistanın «İndus = Sind» havzasında münteşir bulundukları Orta Asya tipi, «brakisefal» bir Alp tipidir. Çin membalarında Türk menşeinin Aral ve Hazar havzalarına musadif gösterilmesi ve bilhassa «Divanü Lûgat-it-Türk» te Türkistanın en eski ahalisi Türk olduğunu gösterecek deliller bulunması da bunu teyid etmektedir. Zaten «Anau» çanakçılığında tespit edilen tezyinat üslûbu bir taraftan Sümer üslûbunu andırmakla beraber, bir taraftan da eski Türk ve şimdiki Türkmen tezyinatile de karabet göstermektedir.

Sümer dilile Hind - Avrupa dillerini mukayese için mühim bir eser yazmış olan Fransız âlimi (C. Autran), umumiyetle Orta - Asyayı esas ittihaz ederek «Ural - Altay» mıntakasını muazzam bir «brakisefal» stokuna menşe gösterir (5): Bu brakisefal «Home alpinus» grupu «Néolithique = Cilâlı taş» devrinde garba ve cenuba doğru büyük göç hareketleri yapmıştır; Rusya üzerinden Avrupaya «Cilâlı taş», «Bakır», «Tunc» ve «Demir» medeniyetlerini götürüp eski Avrupanın kumral «Homo nordicus» ve esmer «Homo mediterraneus» denilen dolikosefal ahalisini «Yontma taş» devrinden kurtaranlar, işte bu «brakisefal Altaylılar» dır. Hattâ (Autran) ın kanaatince bu devir medeniyet tarihinde bir «şafak» mahiyetindedir. Avrupanın o iptidaî dolikosefallerine hayvancılık, çiftçilik, çanakçılık, dokumacılık ve inşaat san'atlarını öğretenler işte bunlardır. (Dr. G. Contenau) da bu büyük göç hareketinin tıpkı bir «yelpaze» şeklini alarak muhtelif istikametlere dağılıp Elâm, Sümer, Anadolu vesaireye yayıldığından bahsetmektedir. Yalnız bu yelpaze şeklinin merkezinde ihtilâf vardır: (Childe), (Contenau), (Marcellin Boule) ve (Autran) gibi âlimler umumiyetle Orta - Asyayı esas ittihaz ettikleri halde, (Tung - Dekien) bilhassa «Türkistan» esasına taraftardır; bununla beraber, (A. Moret) ve (G. Davy) gibi bazı Avrupa âlimleri de bu Çinlinin nazariyesini teyid etmektedir: Meselâ bu iki müellifin «Des clans aux empires» ismindeki müşterek eserinde mesele şöyle izah edilir (6):

«Akla en yakın nazariyeye göre bunlar Türkistandan gelmişlerdir: Pumpelly heyeti (Merv civarında) yeraltından bunların medeniyetlerini tesciye eden hususiyetleri haiz bir takım çanaklarla küçük heykeller çıkarmıştır. Turan yaylalarının gittikçe kuruması yüzünden göç etmeğe mecbur olan bu kabilelerin garb taraflarında sulak ve mümbit bir toprak aradıkları anlaşılmaktadır. Bunlar İrandan geçtikten sonra Mezopotamyaya hâkim olan yaylalara varmışlardır.»

Orta - Asyadan kalkıp «tıpkı bir yelpaze gibi» etrafa dağılarak ilk medeniyet esaslarını bir taraftan Çine, bir taraftan Mezopotamyaya ve daha garba götüren ve bilhassa «Sümer» ismindeki kültür ve medeniyet istasyonunda Türk dilinin en eski şeklini de ırkî hüviyetine delil olarak bırakan bu medenî kavmin antropolojik tipi «brakisefal Alp» tipi, menşei Türkistan yahud Altay ve başlıca hususiyetleri madencilik ve hayvancılık olarak tespit edildiği halde, bu tespiti yapan Avrupa ilminin «Türk» kelimesini hâlâ telâffuz edememesi, zavallı (Tung - Dekien) in de ayni sükûtu irtikâb etmesine sebeb olmakla beraber, ortaya attığı nazariye, o kelimeyi telâffuz etmek cesaretini göstermiş bir iki Avrupa müellifini teyid etmekten de hâli kalmış değildir.

İsmail Hami DANİŞMEND

(1) Bu iki nazariyeye aid etüdler «Cumhuriyet» in 14 ve 22 ikincikânun 1941 nüshalarındadır.

(2) Dr. G. Contenau, «Manuel d'Archéologie orientale», 1927 Paris tab'ı, c. 1, s. 115 ve 416 - 517.

(3) Ayni eser, s. 419.

(4) 1935 Paris tab'ı, s. 121, 167 ve 192.

(5) «Sumérien et İndo - européen», 1925 Paris tab'ı, s. 140.

(6) 1923 Paris tab'ı, s. 233.

İspanyada tuğyan

Bütün İspanyada başlayan feyezanlar vahim tahribat yaptı

Madrid 27 (a.a.) — Stefani: Havalar fena gitmeğe devam etmektedir. Tortosa ile Aragon arasında münakalât durmuştur. Badajoz'da bir köprü yıkılmış ve iki ev harab olmuştur. Talavera-de-la-Reina'da Romalılar zamanından kalma bir köprünün kemeri yıkılmıştır. Valans'ın kırları sular altındadır. Tage nehrinin seviyesi yükselmeğe devam etmektedir. Sular Reina köprüsünü aşmıştır. Ziraî mahsulât harab olmuştur. Koyunlar ve keçilerden zayiat vardır.

Hindiçinî - Siyam harbi duruyor

Takio 27 (a.a.) — Domei ajansının bildirdiğine göre, Vichy ve Bangkok hükûmetleri Hindiçinî - Tayland hudud ihtilâfında Japon tavassutunu kabul etmiş olduğundan, Fransız Hindiçinisile Tayland arasında mütareke görüşmeleri 29 kânunusanide başlayacaktır.

Bu da nereden çıktı?

Amerikaya Filipin adalarının ilhakı teklif edilmiş !

Nevyork 27 (a.a.) — Tass:

Associated Press ajansına göre Amerikan Hariciye Nazırı Cordell Hull, Kübanın Amerika Birleşik devletlerine ilhakı teklifinin Beyaz Sarayın ve Hariciye Nezaretinin malûmatı ve muvafakati olmaksızın âyan azasından Smothers tarafından yapıldığını bildirmiştir.

Küba maslahatgâzarı Baron tarafından neşredilen bir tebliğde Küba milletinin istiklâlinden vazgeçmek niyetinde olmadığı bildirilmektedir.

Nevyork Times gazetesine göre Küba matbuatı Smothers'in ileri sürdüğü teklifin gülünç ve Kübanın millî şerefine halel getirecek mahiyette olduğuna dair neşriyatta bulunmaktadır.

Amerikada 18,500 paraşütçü!.

Vaşington 27 (a.a.) — Havas:

Ordu, yeni teşkil edilen hava piyadesinin paraşütçü teşekkülleri için 18,500 gönüllü taleb etmiştir.

Hadiseler Arasında — FELEK

Yer !

Bu, yemekten gelen muza değildir. Mahal manasına olan «yer» dir. Tramvayla gidiyoruz. Oturacak yer yok; duracak yer pek az. Bir ihtiyar yolcu geldi. Oturaklardakiler içinde bir delikanlı var. Hani ayakta durmakla bir şey kaybetmek şöyle dursun idman etmiş olacak! Gördüğü herhangi muvazenesizliğe müdahale merakında olanlardan birisi delikanlıya dedi ki:

— Siz gencsiniz! Şu ihtiyara yerinizi verseniz ne olur?

Kızdı beriki. Kaşlarını kaldırdı, yan bakarak:

— Hayatta ihtiyarla gencin ne farkı var? cevabını verdi.

Hasbî yer müvezzii biraz bozularak:

— Ne olur yahu! İnsaniyet namına bir şey. Bunda kızacak ne var?

Dedikten sonra etrafına bakarak pes perdeden:

— Hey gidi zamane çocukları! diye bir de teessüf savurdu.

Kendisine aid bir bahiste birbirine kızmış iki yolcuya baktıktan sonra yorgun ihtiyar, gence hitaben gülümsiyerek dedi ki:

— Oğlum! Hayatta biz yerlerimizi size bırakıyoruz. Eğer bırakmazsak «genclere yer veriniz!» diye bar bar bağırıyorsunuz. Siz de bari bize tramvaylardaki yerinizi verin de ödeşelim!

Genc bozuldu ve bir müddet pencereden dışarı baktıktan, yanak adalelerini oynattıktan sonra Soğukçeşmede indi.

***

Kayyumu mimberin altında günahkâr vaziyette yakalayınca:

— Tuuu! Allah belânı versin! Zındık herif! Bu ne edebsizlik!.. diye bağıran imama, kayyumun verdiği cevabı bilirsiniz:

— Edebsizlik değil efendi, yersizlik. Cenabı Hak kimseyi yersiz etmesin. Yerin ibadette de, kabahatte de, seyahatte de, siyasette de kıymeti büyüktür.

«Bir yerdeki yok nağmeni takdir edecek güş»
«Tazyi'i nefes eyleme tebdili makam et!»

Diyen şairin de derdi «yer» meselesidir. Çünkü insan da marul gibidir. Yerini sevmezse gelişmez.

Bu, daima böyle olmuştur ve olacaktır. Trende yer arar, vapurda yer arar, tramvayda yer ararsınız. Ve dikkat ederseniz bütün cihan yer aramakla meşguldür.

Bugünkü mücadelenin esası hep «yer» meselesi değil mi?

Ama adına kimi «hayat sahası» kimi «müstemleke» kimi sümürge der. Hepsinin vardığı nokta birdir: Yer.

[Bu sümürge lâfını bile bile böyle yazdım. Yazı ve coğrafya diline müstemleke mukabili olarak yeni giren bu kelimeyi sömürge diye kullanıyorlar ama bunun kökü olan mastar sümürmek olduğuna göre bundan yapılacak ismin cevherindeki «sesli» leri değiştirmeye imkân yok. Onun için (alâ Vâ-Nû) sömürge dememeli, buna sümürge demeli!]

Vatandaşa, hemşeriye «yerli» diye verdiğimiz kıymet bir «yer» i oluşundandır.

«Yer» dünyada, ahirette de, hayalde, hatırda da daima kıymetlidir.

— Sen onu iyice aklına yerleştir! Dediğiniz zaman farkına varmadan «yer» e kıymet verirsiniz.

Bir Ermeni dostunuza:

— Falanca nereye gitti? diye sorarsanız:

— Yere gitti! der. Siz olsanız:

— Bir yere gitti derdiniz. Aradaki fark sizin «yer» i nekre olarak kullanmanız, Ermeni dostunuzun da ona adeta bir «alem» kıymeti vererek mutlak ifade etmesidir.

Yerelması, elmanın yere düşmüşü değil, toprak içinde yetişen bir sebzenin adıdır.

Biz patates deriz, Fransızlar pomnes de terre yani (yerelması) derler. O da ayrı bir davadır. Bizimki mi yerelması, Fransızlarınki mi?

Şairlerin içinde «yer» in kıymetini takdir edenler de vardır; etmiyenler de:

«Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz
kadrü kıymetten»

Mısraındaki «yer» in aşağılık manasına geldiği şüphesizdir.

Ne adamın yersizine, ne sözün yersizine itibar vardır.

Yer, her zaman yerinde bir mana ifade etmez.

Nitekim: Ne Yerebatanda yere batarlar, ne Umuryerinde umuru hususata bakarlar.

«Yer» hayata bizi bağlayan hemen hemen yegâne bağdır.

Allah kimseyi yersiz yurdsuz bırakmasın!

B. FELEK

Velhasıl

Halka doğru

İstanbul tramvaylarında tek bilet olacakmış. Keşke tek mevki de olsaydı.

Rivayete bakılırsa, Tramvay idaresi bu tek bilete ikincilerde beş, birincilerde yedi kuruş almak isteyormuş.

Nispetsiz ve adaletsiz para.

En basit hesab kaidesi şimdi alınan kısa ve uzun mesafe biletlerinin vasatisini almayı emreder. O zaman da:

İkincide: 3,25 + 5,50 = 8,75
Birincide: 5,75 + 7,75 = 13,50

Yekûnlarının yarısı olarak 4 kuruş on beş para ve 6 kuruş otuz para kabul edilmek lâzım gelir.

Para bozmak, hesab yapmak külfetinden kurtulmak için de ikincide 4, birincide 7 kuruş alınırsa daha adilâne olur.

Bütün bu meselelerde düşüneceğimiz taraf halka doğru yani ikinci arabaların biletlerini ucuzlatmaktır. Bir halk müessesesi olan Belediye için başka türlü düşünmek aykırı bir şeydir.

«CUMHURİYET» İN EDEBÎ ROMANI : 42

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

— Bırak beni, diye mırıldandım, canımı acıtıyorsun. Deli gibi üzerime hücum etmeye lüzum yok. Sana izahat vereceğimi söyledim.

Parmakları gevşedi. Birkaç adım uzaklaştı. Dikkatle yüzüme baktı:

— Deli gibi öyle mi! diye mırıldandı, deli gibi! Seni saatlerce beklediğim, seni sevdiğim, sensiz yapamıyarak buralara koşup geldiğim için öyle mi? Azize, bana böyle söylemekle fena yapıyorsun! Hakarete mütehammil olmadığımı, hele kendimle oynatacak bir adam olmadığımı çok iyi bilirsin: Beni o kadar beklettiğin yetmiyormuş gibi, buraya geliyorum, ziyaretimden memnun olmadığını saklamıyarak asabî, hırçın bir tavırla karşılayorsun. Bir ayıb saklar gibi mevcudiyetimi evden saklamaya kalkıyor, sesimi alçaltmam için kapıları işaret ediyorsun. Azize, Azize...

Sesini inadına yükselterek, söylediği bu sözler, bende büyük bir hiddet uyandırdı. Zaten ekseri münakaşalarımız böyle birdenbire alevlenir, fakat çabuk sönerdi. Bu ufaktefek çarpışmalardan sonra daima birbirimize daha yakınlaştığımızı hissederdik. O iyi, dürüst varlığı içinde, coşkun sevgisine rağmen haşin, kıskanc, hiddetlendiği zaman mantık tanımıyan, ateş gibi etrafını yakan bir adamdı. Ben de onun kadar asabî, sinirlerile hareket eden, üstelik hiç de muti, uysal olmıyan bir yaradılışta idim. İkimizin karakterlerimizdeki bu benzeyiş, belki birbirimize bu kadar düşkünlüğümüzün başlıca sebeblerinden biriydi. Fakat gene bu benzeyiştir ki, pek seyrek bile olsa, işte bizi birbirimize karşı böyle isyana sevkediyordu. Fakat bu sefer o çok haksızdı. Ve ben derhal kendisini bekletişimin sebebini söyleyerek gülüp geçecek kadar sakin vaziyette değildim. Gene de kabil olduğu kadar sükûnetimi muhafazaya gayret ederek öfkeli fakat ricakâr bir tavırla:

— Sus rica ederim, dedim, manasız konuşma. Hele böyle bağırmaya hiç lüzum yok. Hizmetçilerin her şeyi duyup anlamasını mı isteyorsun? Hem de yukarıda hasta var.

Öfkemi kamçılayan bir tebessümle:

— İyi bahane, dedi, demek hastan var, demek onun için gelemedin!

İnanmıyan, eğlenen bir tavırla soruyordu. Vücudüm yay gibi gerildi. Kaşlarım çatıldı:

— Benimle eğlenilmesi hoşuma gitmez, dedim.

— Beni çocuk yerine koyan, saatlerce bekletip gelmiyen bir kadının kaprislerine, üstelik hakaretlerine tahammül etmek de benim hoşuma gitmez.

— Asıl bana hakaret eden sensin. Hem de pek fena bir şekilde, Rıza. Fakat sözlerinin tahammülümü, sabrımı aşmakta olduğunu düşün. Seninki adeta vahşilik. Ne buhranlı bir gün geçirdiğimi...

Sözümü tamamlamaya vakit bırakmadan:

— Yetişir! diye bağırdı. Beni bekletip gelmedin; karşında görünce sinirlendin. Kâfi. Artık izahat verip avutmaya lüzum yok. Gidiyorum.

Kapıya doğru yürüdü. Olduğum yerde titreyor, bütün kanım çekilmiş gibi, üşüyordum. Fakat çağırmamaya, geri çevirmek için arkasından koşmamıya kat'î karar vermiştim.

Kapının önünde, eli topuzda, bir an durdu. Sonra birdenbire başını çevirdi. Yüzü bembeyazdı. Gözlerimiz birbirini buldu. Bu, kısa bir bakışma oldu. Sonra onun tekrar bana doğru koştuğunu: «Azize!» diye bağırdığını gördüm. Ve kendimi kollarının arasında buldum.

Gözlerimden yaşlar boşandı; serin serin yüzümü yıkayan ve beni hamur gibi yumuşatıp teskin eden gözyaşları...

Şunu da söyleyeyim ki, hiddetlerini, öfkelerini, acılarını gözyaşlarile ifade eden, sık sık ağlayan bir insan değilim. Fakat, akşama kadar çok fena saatler geçirmiştim. Rıza ile olan münakaşamız ise, tahammülümü aşmıştı.

Yüzümü, gözümü öpüyor, beni teskine çalışıyordu. Sonra yarı kucağında bir kanapeye götürdü. Görülmek tehlikesini unutmuş, göğsüne kapanmıştım. Hâlâ kulağıma:

— Niçin gelmedin, niçin gelmedin? diye fısıldamakta devam ediyordu.

Nihayet ninemin hastalığını kısaca anlattım. O zaman, zavallı, şaşkın, pişman, yalvarmaya, af dilemeye başladı. Şimdi daha şiddetle ağlayordum. Kendinden geçmiş bir halde, avuclarımı, bileklerimi öpüyor:

— Ağlama, diyordu, ağlama, Allahaşkına sus. Göreceksin, büyükannen ne çabuk iyi olacak. Babam, çok tehlikeli bir kalb hastalığına rağmen, bak, nasıl yaşayıp gidiyor. Kendini harab etme Azize, yalvarırım sana! Ne budalayım yarabbi! Sana karşı demin ne kaba hareket ettim, neler söyledim!

Gözyaşlarımı, kendi mendilini çıkararak kuruladı. Bir çocukla meşgul olur gibi, saçlarımı toplayıp düzeltti. Artık ağlamıyordum. Dışarıda gürültüler oldu. Kapının önünden ayak sesleri gelip geçti. Birbirimizden uzaklaştık. Saatine baktı. Sonra başını kaldırarak gülümsedi:

— Gitmeliyim. Saat sekiz olmuş. Seni de hastan bekler.

Nineme sabah verdiğim söz aklıma geldi. Hiç sesimi çıkarmıyarak, dalgın dalgın ona baktım.

Ayağa kalkmıştı. Önümde durdu. Gözleri araştırarak:

— Sana telefon ederim, dedi, buraya sık gelmem doğru olmaz tabiî değil mi? Zaten beş altı güne kadar da hastan iyileşir; görüşmemiz mümkün olur.

Küçük bir tereddüd geçirdikten sonra ilâve etti:

— O zamana kadar bir gün, yarım saatçık olsun, kaçıp gelemez misin? Meselâ yarın.

Taşlaşmış gibi hareketsiz, önüme bakarak cevab vermedim.

— Gelemez misin? diye tekrar etti.

Ne cevab vermeliydim? Riyakârlık yaparak, onu oyalamak, vâdedip gitmemek, oh, hayır, bunu yapamazdım.

(Arkası var)

Askerî musahabe

İngiltereyi denizaltı harbile yenmek mümkün mü?

Harbin başından 1941 senesine kadar İngiltere, mevcud ticaret tonajının yalnız yüzde üçünü kaybettiğine ve denizaltı tehlikesine karşı her türlü tedbiri aldığına göre, hayır!..

Yazan: **Abidin Daver**

Geçen Büyük Harbde olduğu gibi, bu harbde de, İngilterenin zaferini deniz hakimiyeti temin edecektir. Fakat bu neticeye varabilmek için, İngiliz ticaret filosunun da uhdesine düşen ağır vazifeyi yapabilecek kudreti haiz olması ve bunu harbin sonuna kadar muhafaza ve idame etmesi şarttır. Bu bakımdan İngiliz deniz ticaret filosu, zaferin en mühim amillerinden biridir.

Bu filoya düşen çok ağır vazifeyi kısaca «İngilterenin ve müttefiklerinin deniz nakliyatını temin etmek» diye tarif ve hulâsa edebiliriz.. Filvaki, İngilterenin mukavemet merkezi olan Büyük Britanya adaları, ancak İngiliz İmparatorluğundan ve dünyanın dört köşesinden gelecek maddelerle hayatını ve harbi idame edebildiği için, İngiliz harb filosunun, denize hâkim olması kâfi değildir; ticaret filosunun da bu hakimiyeti istismar etmesi şarttır. İngiliz ticaret filosunun vazifesi, işte donanmanın temin ettiği deniz hakimiyetinden istifade ederek.

1 — İngilterenin muhtac olduğu erzakı, ham maddeleri, harb malzemesini Büyük Britanya adalarına taşımak,

2 — Muhtelif cephelere götürülüp getirilecek kıt'aları ve malzemeyi nakletmek,

3 — İngilterenin İhracat eşyasını bitaraf ve müttefik memleketlere götürmektir.

Bunlar da, ancak mevcud tonajın muhafazası ve seyrüseferin mükemmel bir surette tanzimile kabildir. Bazı kara devletleri için, deniz hakimiyeti, daha ziyade, sevkülceyş ve iktısad bakımından lüzumlu olduğu halde, İngiltere, adalardan mürekkeb bir ülke olduğundan, aç kalmamak için de, denize hakimiyetine muhtacdır. Meselâ, Almanya, denizlere hâkim olmadan bir buçuk senedir harbedebildiği halde, İngiltere, bu hakimiyeti kaybettiği takdirde, harbi altı aydan fazla uzatamaz. Demek ki deniz hakimiyeti ve bu hakimiyetten istifade, İngiltere için hayati bir ehemmiyeti haizdir. Bunu bilen Almanya geçen harbde, evvelâ, büyük bir donanma inşa ederek, sonra da şiddetli deniz harbi yaparak İngiltereyi deniz cephesinden vurmak istemiş; fakat muvaffak olamamıştı.

***

Bu harbde de, Almanya ile İtalya, denizüstü donanmasile bu işi başaramıyacaklarını anladıklarından İngiltereyi denizin üstünden ziyade havadan ve denizin içinden vurmağa çalıştılar, hâlâ da çalışıyorlar. Bu gayeye varmak için şu silâhları kullanıyorlar:

1 — Miknatıslı miknatıssız mayinler,
2 — Korsan gemileri,
3 — Denizaltı gemileri,
4 — Tayyareler.

Bu dört silâh ve vasıtadan birincisi kör ve hareketsizdir. İngilizlerin aldıkları tedbirler ve keşfettikleri vasıtalarla çok zararsız bir hale getirilmişlerdir.

İkincisi, asla devamlı ve müessir değildir. Bu defa, geçen harbdekinden çok daha zayıf ve verimsizdir.

Üçüncüsü ile dördüncüsü, üç buuddan istifade ettikleri için, en verimli silâhlardır. Denizaltı gemisi, geçen harbde, 1917 şubatından itibaren en şiddetli bir şekilde kullanılmağa başladığı zaman, İngiltereyi, azkalsın, mağlûb edecekti; fakat, sonra, tedricen tesiri azaldı ve Amerikayı harbe soktuğu için, Almanyanın mağlûbiyetine zemin hazırladı.

Bu harbin başlangıcında Alman denizaltı filotillâsı zayıftı. İngiliz - Fransız deniz ve hava orduları da büyük kuvvetler seferber ederek denizaltı tehlikesini muvaffakiyetle önlediler. Fakat 1940 nisanından itibaren iş değişti. Evvelâ Almanlar, hem denizaltı gemilerini çoğalttılar, hem de Norveçin şimal burnundan İspanya hududuna kadar, kıtanın bütün garb sahillerini işgal ederek epey ve müteaddid denizaltı üsleri ele geçirdiler. Bu arada, Fransa aradan çekildiği ve karşı tarafa İtalya da iltihak ettiği için, İngiliz donanması, sonsuz denizler yollarını iyi kontrol edememeğe başladı. Sahillerden kalkan bombardıman tayyareleri de, İngiliz ticaret filosuna ve İngiltere hizmetindeki vapurlara taarruz etmeğe başladılar. Akdenizdeki harb vaziyeti yüzünden, Ümidburnundan dolaşmak mecburiyeti de seferleri çok uzattı. Böylece, İngiliz ticaret filosu hem fazla zayiat veriyor, hem denizde fazla kalıyordu. Vaziyet endişeyi mucib olmağa başladı.

Bir taraftan İngiliz ve dominyon tersaneleri yeni harb gemileri ve ticaret vapurları yaparken diğer taraftan, Amerika da 50 muhrib verdi. Ayni zamanda, Norveç, Danimarka, Holanda, Belçika, Fransa ve Yunan vapurlarının mühim bir kısmile Amerikadan ve diğer bitaraflardan ticaret gemileri tedarik etti.

Beş hafta evveline gelinciye kadar artan ticaret vapurları zayiatı, beş haftadanberi, vasatî zayiat yekûnlarının asgarisi haline geldi. Meselâ birinciteşrinde, haftada vasatî 85,000 tonu bulan zayiat yeni senenin ilk haftasında 14,687 tona indi. Bu miktar, son sekiz ay zarfındaki gemi zayiatının en hafifidir.

***

İngiliz ticaret filosu, 1939 yılında harb başlarken 18 milyon tondu; İngiliz dominyonlarının ticaret gemileri de 3.227.000 ton tutuyordu. Böylece İngilizlerin elinde 21 milyon tondan fazla gemi vardı. Harble beraber, bir buçuk milyon tonluk yeni inşaata başlanmıştı. Almanya ve İtalyanın tecavüzüne uğrayan devletlerin elinde de şu kadar gemi vardı:

Norveç:	4,835,000 ton
Holanda:	2,973,000 »
Fransa:	2,953,000 »
Danimarka:	1,177,000 »
Yunanistan:	1,780,000 »
Belçika:	408,000 »
Yekûn:	14,126,000 »

Bu 14 milyon tonluk geminin hepsi İngilterenin eline geçmemiştir. Bazıları, daha evvel batmış, bir kısmı bulundukları limanlarda Almanların eline düşmüş, bir kısmı da bitaraf limanlara iltica etmiştir. Bu muazzam tonajdan İngilterenin şimdi ne kadarını kullandığını bilemiyoruz. Yalnız, İngilterenin yeni gemiler, Almanlarla İtalyanlardan zaptedilen vapurlar ve İngilterenin müttefikleri safına giren devletlerin ticaret filolarından 2 milyon 300 bin tonluk ticaret vapurundan istifade ettiği hakkında, gözümüze bir rakam ilişti ki bu yekûnda Yunan vapurları yoktur. Norveç ve Holanda ticaret filolarının pek çoğu İngilterenin hizmetinde olduğuna ve İngilizler harbin başındanberi bir milyon tona yakın yeni gemi yaptıklarına göre, bu 2 milyon 200 bin ton, bize, doğru görünmüyor.

Almanlar, harbin başından birinciteşrin sonlarına kadar 4 milyondan fazla gemi batırdıklarını iddia ediyorlardı. Buna mukabil, İngilizler şu listeyi neşrettiler:

İngiliz zayiatı:	2,126,614 ton
Müttefik zayiatı:	563,365 »
Bitaraf zayiatı:	857,130 »
Umumî yekûn:	3,547,109 »

Bu tonajdan bitaraflar çıkarılırsa İngiltere ve müttefiklerinin zayiatı 2,689,979 tona iner. Almanların iddiasından yarıyarıya denilecek kadar noksandır. Almanların havadan attıkları veya denizin içinden fırlattıkları torpillerle batırdıkları vapurların ismini ve tonajını tayin etmelerine imkân yoktur. İsimlerin üstü boyanmıştır ve göz kararile de bir geminin hakiki tonajı kolayca tayin edilemez; hele muharebe şartları içinde. Bu itibarla mutlaka tahmini olan Alman rakamlarına değil; İngiliz hesablarına inanmak daha doğrudur. Meselâ geçenlerde İngilizler, bir haftalık zayiatın 41,076 ton olduğunu bildirdikleri halde Almanlar 82,452 tonluk gemi batırdıklarını söylediler. Tecrübe, bize Almanların çok mubalâğa ettiklerini göstermiştir ve yekûnun sonundaki 452 adedi sahihi de onların doğru söylemediklerine bir delildir. Çünkü batırdıkları meçhul gemilerin tonajını onlara varımcıya kadar bilmelerine imkân yoktur.

Geçenlerde çıkan resmî bir İngiliz haberine göre, İngiltere, harbin başındanberi 16 ay içinde mevcud tonajının yüzde üçünü kaybetmiştir ki bu tehlikeli bir yekûn teşkil etmez.

***

Şimdi meselenin ruhu, şu tedbirlerdedir:

1 — Denizaltılara karşı avcı botlarını ve muhriblerini çoğaltmak,

2 — Ticaret vapurları kafilelerini himaye eden refakat gemilerini artırmak, bunların büyüklerine avcı tayyareleri vermek,

3 — Gemileri, denizaltı gemilerine karşı olduğu gibi, mümkünse hava defi topile de teçhiz etmek,

4 — Almanyadaki denizaltı gemileri tezgâhlarını mütemadiyen bombalayarak yeni gemiler inşasını mümkün olduğu kadar önlemek,

5 — Kıt'a sahillerindeki denizaltı üslerini ve tayyare meydanlarını bombalamak,

6 — Zayiatı telâfi etmek için, sade ve inşası kolay vapurlar yapmak.

7 — Limanlara gelen vapurları boşaltma ve yükleme esnasında hava hücumlarından korumak.

Bunların hepsi yapılmaktadır. İngiliz tezgâhlarından başka, dominyonlarda, hatta Hindistanda dahi gemi tezgâhları kurulmuştur ve kurulmaktadır. Amerikanın yardımı da temin edilmiştir. Nitekim Amerika 107,000 tonluk 12 gemi daha satmıştır. Amerikanın sattığı gemiler 49 a baliğ olmuştur. Bütün alâmetler, İngilterenin bu defa, geçen harbde 1917 şubatından sonra takriben bir sene müddetle çektiği sıkıntıyı artık çekmiyeceğini göstermektedir.

ABİDİN DAVER

İngiltere gençliğinin hayatına aid bir sayfa...
Gençler nasıl yaşıyorlar?.. Nasıl sevişiyorlar?...
Bir hayatın tarihçesi... Büyük bir aşkın romanı...
Bütün bunlar:
ROBERT DONAT ve GREER GARSON
tarafından fevkalâde bir tarzda yaratılan
ELVEDA GENCLİK
Gençlik ve aşk filminde gözleriniz önünde canlanacaktır.
Bu perşembe akşamı SARAY sinemasında

SPOR

Beden terbiyesi teşkilâtında yenilikler

Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü önümüzdeki faaliyet senesi için teşkilâtı bünyesinde bazı yenilikler derpiş etmektedir. Bu cümleden olarak sporcuların fenni ve spor hekimliği bakımından muayenesi için nüfusu en kesif üç şehirde (İstanbul, Ankara, İzmir) de muayene merkezleri açacaktır. Sıhhiye Vekâletinin muvafakatile tam teşkilâtlı hastanelerde açılması düşünülen bu merkezlerde beden terbiyesi hekimleri çalışacaktır. Bu merkezlerin cihazlanması için icab eden tahsisat da Genel Direktörlük bütçesine konmuştur.

Bundan başka spor mükellefiyetinin inkişafı bakımından gelecek sene 100 kadar muallim ve eğitmen yetiştirmek üzere kurslar açılacak, köylerin kendi halkından talebe alınacaktır. Bugün yalnız İstanbul ve Ankarada mevcud olan Vilâyetler Beden Terbiyesi Müdürlüklerinin adedi on ve eğer bütçe müsaid olursa on beşe çıkarılacaktır.

Atletizm federasyonu ikinci reisliği

Ankara Dil Fakültesi doçentlerinden maruf gülle şampiyonumuz İrfanı Beden Terbiyesi Atletizm Federasyonu ikinci reisliğine tayin edilmiştir. İrfan, Kembriçte tahsil etmiş ve İngiliz üniversitelerini Amerikada temsil ettiği sırada 15 metreden fazla gülle atarak İngiliz üniversiteleri gülle rekorunu kırmıştır.

İrfan müteaddid Balkan oyunlarında Türkiyeyi temsil eden milli takıma girmiş ve 935 de İstanbulda yapılan Balkan oyunlarında milli takım kaptanlığını yapmıştır.

Atatürk için
Ateşin kalemli edib İSMAİL HABİB'in güzel eseri
Fiat: 75 kuruş
Tevzi yeri: Cumhuriyet Matbaası

Bu akşam SÜMER sinemasında

AYRICA : TAYYARE İLE GELEN TÜRKÇE
YAKINŞARK HARB JURNALİ
Yerlerinizi evvelden aldırınız. Tel: 42851

Amerikayı yerinden oynatan... Bütün dünyayı neş'e ile sarsan
6 YENİ CAZ ŞARKISINI
Altın sesli
DİCK POWELL
Bu Perşembe akşamı LÂLE de söyliyecek
BAHRİYELİLER ŞARKISI
Engin denizlerde tehlikeye. zafere koşan sıcak kalblerde aşk ve ıstırab arayan kahramanların filmidir.

Bütün İstanbul takdir ve hayranlıkla çalkanıyor:
Türkiye cihana Türk san'atının yüzünü ağartan bir film yaratdı
KAHVECİ GÜZELİ
Reji: MUHSİN ERTUĞRUL
YARIN
ALEMDAR ve MİLLÎ de
Başlıyor.

940 sinemacılık âleminin en büyük zaferi — İstanbulu yerinden oynatacak heyecanlı bir mevzu — Tayyareleri düşüren, trenleri deviren, her tarafa ölüm ve dehşetler saçan, beşeriyeti yoketmeğe savaşan mitralyozlu ölüm ordusu «OKTOPUS ÇETELERİNE» meydan okuyan
ÖRÜMCEK ADAM
WARREN HULL «MANDRAKE» filminin kahramanı
Harikulâde maceraları, kanlı takibleri, akıllara hayret veren esrarengiz mücadelelerile 7 yaşından 70 yaşına kadar bütün kalbleri heyecandan titretecek, korkudan ürpertecek Columbia Film Şirketinin Basra tarikile Türkiyeye ilk gönderdiği
BEYNELMİLEL EN HEYECANLI SÜPER FİLMİ
YARIN MATİNELERDEN İTİBAREN
ALKAZAR Sinemasının
ŞEREF PROGRAMI OLACAKTIR.
Bu müstesna film için fiatlarda hiçbir zam yoktur.

RADYO

Bu günkü program

28/1/1941 SALI	
8,00 Program	18,30 Konuşma
8,03 Haberler	18,45 Müzik
8,18 Müzik (Pl.)	19,00 Koro
8,45 Yemek listesi	19,30 Haberler
★	19,45 Fasıl heyeti
12,30 Program	20,15 Rad. Gazetesi
12,33 Şarkılar	20,45 Küme heyeti
12,50 Haberler	21,30 Konuşma
13,05 Müzik (Pl.)	21,45 Orkestra
13,20 Müzik (Pl.)	22,30 Haberler
★	22,45 Orkestra
18,00 Program	23,00 Caz (Pl.)
18,03 Caz (Pl.)	23,30 Kapanış

Mes'ud bir evlenme

Emekli Albay Yusufun kızı Binbaşısı Muhiddin ve başı doktor Nüzhet Şahinin hemşilereri İş Bankası şefleri Bn. Mükerremle inşaat müteahhidi Bay Şükrü İşdeğerin nikâhları Eminönü evlenme dairesinde yapılmıştır. Tarafeyne saadetler dileriz.

Teşekkür

Sevgili validemiz Bayan Atasoy'un bizleri derin teessürgarkeden ebedi ufulü dolayısile rek bizzat cenaze merasiminde zır bulunmak ve gerek telefon graf ve mektubla teessürlerini işitrak etmek suretile bizleri lûtfunda bulunan akraba ve dorımıza ayrı ayrı teşekküre teessmüz mâni olduğundan, bu gazetenizin tercüman olmasını tün ailem namına rica ederim.

Oğlu: Ticaret Vekâleti müdürü Reşid Akif Atasoy

***

Eşim Eminenin müptelâ olduğu Hemoroite ameliyatını Esnaf hesinde derin bir itina ile icra kıymetli operatör Halid Ziya Uşalpla değerli başhekim Hikmet ladağa, Dr. Tahsin Akçay, Dr. Onuldurana ve bütün doktorlar vesile ile cemiyetlerimize, hastamüdürü Osman Günsaya, idare muru Bayan Hikmet Baybarsa lûmum hemşirelere açık teşekrimi sunmayı borc bilirim.

Eşi: Rıdvan Dilmen

***

Pek genc yaşında hayata veden askeri dişçi mektebi talebeden Celâl Hekimoğlunun censinde bulunan hocalarına, arkalarına, Anadolu spor kulübü melarına, Darüşşafakalı arkadaşlarcandan teşekkürlerimizi bildiririz.

Ailesi namına
Suphi Hekimoğlu

Mevlid

Yüksek tayyare mühendisi merRıdvan Göksel'in istirahati ruhu şubatın birinci cumartesi günü 13 te Teşvikiye camiinde mevkutturulacaktır. Kendisini sevenve bu sevaba iştirak etmek isterin teşrifleri mercudur.

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI DRAM KISMI
Bu akşam saat 20,30 da
EMİLİA GALOTTİ
***
BÜRHANEDDİN TEPE
Şehir Tiyatrosu Komedi kısmı
Bu akşam 8,30 da
BABA RAMİZ
(Père Lobenard)
Piyes 4 perde
Ayni program 6 şubat perşembe
Kadıköyünde Süreyyada

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 74 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

— Terbiyesizliğimi af buyurun, dedim tamamen unutmuştum, fakat,,, hâdise o kadar ehemmiyetli ki, doktora baştan aşağı hikâye ettim...

Kadın gülümsedi:

— Özür dilemenize lüzum yok... Kocam, icab eden her şeyi yapacaktır... Onun sesindeki ihtizazları tanırım... Sizi bilhassa takdir ettiğini hissediyorum...

Kadının sesi, gitgide daha yumuşayordu:

— Üzülmeyin, diye ilâve etti, her şey düzelir.

Körler, atiyî tahmin eder, derler. Candan bir ümidle:

— İnşallah! dedim.

Eğildim, kadının elini öptüm. Başımı kaldırıp yüzüne baktığım zaman, çehresi beşerî bir sevgi ve sempati iltimaı saçan bu kadının, önce bana nasıl olup da çirkin göründüğünü anlayamadım. Bu kör gözlerin, hayatın realitesini dünyaya bakan, açık ve canlı gözlerden daha iyi tanıdığını anlar gibi oluyordum.

Vicdanım rahat, veda ettim. Kaderin bir başka kurbanı karşısında, yeniden ve ebediyyen taahhüde girmiş olmaklığım, artık, gözüme, bir fedakârlık olarak görünmedi. «Sıhhatli, kendi kendilerinden emin mağrur, neş'eli insanlar, hakikaten seven insanlar değildir, diye düşündüm, onların buna ihtiyacı yoktur. Ve sevilmeyi kabul ettikleri zaman da, bu sanki kendilerine gösterilmesi lâzım gelen bir tazim eseriymiş gibi, mağrur ve lâkayd bir şekilde hareket ederler. Başkalarının onlara verdiği sevgi, nazarlarında alelâde bir süs, saçlarına takılacak bir ziynet eşyası, bileklerine geçirecekleri bir bilezikten ibarettir, hayatlarının manası ve saadeti değil. Aşkla kendilerine yardım edilebilecek olanlar, hayattan nasibedar olamıyanlar, düşük mevkide kalanlar, sefalet, felâket çekenlerdir. Hayatını onlara bağlayan kimse, hayatın onlardan çaldığını telâfi etmiş olur. Ve yalnız onlardır ki, tevazula, minnetle sevmesini bilirler.

Emirberim, beni garın holünde bekleyordu. Gülümseyerek «Gel» dedim. Her şey bana, şayanı hayret derecede kolay görünmeğe başlamıştı. O zamana kadar hiç bilmediğim derunî bir sükûn, nihayet icab eden kararı vermiş olduğumu bana anlattı. Kurtulmuş, aynı zamanda bir insan kurtarmıştım. Bir akşam evvelki manasız alçaklığıma artık müteessif bile değildim. Bilâkis böylesi daha iyi diyordum. Bana itimad edenlerin, benim bir kahraman, bir evliya, zavallı, hasta bir genc kızı, tahtına kurulup, huzuruna çağırmak tenezzülünde bulunan bir alihe olmadığımı bilmeleri müreccahtı. Edit'in aşkını kabul etmek benim için bir fedakârlık değildi. Ve ondan af dilemek bana düşüyordu, beni affetmek de ona.

Hiç bir zaman, nefsime bu kadar itimad duymamıştım. Yalnız, Lunebourgda, şişman bir zat benim kompartimanıma telâşla girerek kendini mindere bıraktığı ve nefes nefese: «Hele şükür, bu on dakika teahhur olmasaydı, kaçırıyordum» dediği zaman içime bir parça üzüntü girdi.

Birdenbire canım sıkılmıştı. Ya Kondor, öğle yemeğine, eve gelmediyse? Öğleden sonraki trene yetişemiyecek kadar geç geldiyse? O zaman, her şey mahvolmuş demekti. Ve Edit, bekleyecek, bekleyecekti. Gözümün önünde, taraçanın korkunc manzarası tekrar canlandı. Genc kızı, parmaklığa iki elile abanmış ve boşluğa sarkmış vaziyette tekrar görüyordum. Ah, yarabbi, ihanetime ne kadar müteessif olduğumu, bari vaktinde haber alsa! Yeise tamamile kapılmadan ve o korkunc şey vukubulmadan! Tren durduğu zaman, ona bir iki kelimelik tekgraf çeksem iyi olacaktı. Kondor haber vermediyse, o telgraf ona teselli verirdi.

İlk istasyon olan Bruner'de trenden atladım ve telgrafhaneye koştum. Fakat ne oluyordu? Gar postanesinin önünde, bir duvar ilânını okumakla meşgul, şiddetli bir heyecan içinde, kesif bir kalabalık toplanmıştı. Gişeye yaklaşabilmek için dirseklerimle etrafı dürtüşleyerek ilerlemeğe mecbur oldum. Çabuk, çabuk bir cümle bulmak lâzımdı! Ne yazsam? Fazla uzun olmasına lüzum yok! «Edit Kekesfalva. Kekesfalva'da. Yoldan binlerce selâm ve muhabbet. Memuren gidiyorum. Yakında döneceğim. Kondor vaziyeti izah edecek. Hemen mektub yazacağım. Sevgiler. Anton.»

Telgrafı verdim. Memur ne kadar ağır iş görüyor, ne de çok sual soruyordu! Tren de iki dakika sonra hareket edecekti! Kalabalığın ortasından kendime yol açabilmek için, gene zorlamağa mecbur oldum. Duvar ilânının karşısına dikilen kalabalık şimdi daha fazlalaşmıştı. Sormak, bu kalabalığın sebebini öğrenmek istedim, fakat trenin hareket işareti verildi. Vagona daradar atlayacak vakit buldum. Çok şükür! İcab eden şeyi yapmıştım, Edit'in artık şüphelenmesine, endişelenmesine mahal kalmamıştı. Heyecanla dolu bu iki günün, uykusuz geçen bu iki gecenin beni ne kadar bitab düşürdüğünü ancak şimdi anlayordum. Akşamüstü Czaslau'a vardığım zaman, oteldeki odama çıkan merdiveni sendeleyerek tırmanabilmek için, kalan bütün kuvvetimi toplamağa mecbur oldum. Sonra, uçuruma atılır gibi, uykuya daldım.

Zannederim, yatağa serildiğim dakikada uyumuştum. Bu uyku, karanlık ve derin bir suya, içinde tam manasile inhilâl ettiğim bir uçuruma, hissetmeden yuvarlanış gibi bir şeydi. Çok sonra, rüya görmeğe başladım. Bu rüyanın başını bilmiyorum. Yalnız, hatırlayorum ki, bir intizar odasında, zannederim Kondor'un odasında imişim. Birdenbire, iki gündenberi kafamı tokmaklayan o koltuk değneklerinin ıttıradlı gürültüsünü, o korkunc tak takları tekrar işittim. Önce, bu ses çok uzaktı, sokaktan gelir gibi işitiliyordu, sonra yaklaştı: Tak tak, tak tak, sonra, daha yakına geldi: Tak tak, tak tak. Nihayet, o kadar yakından duydum ki, sıçrayarak uyandım.

Alabildiğine açılan gözlerim, bu yabancı odanın karanlığına saplanıp kalmıştı: Tak tak! Hayır, rüya görmüyordum, birisi vurmuştu, birisi kapımı vuruyordu. Yataktan atladım ve alelâcele açtım. Gece kapıcısını karşımda gördüm.

— Teğmen, sizi telefona cağırıyorlar.

Hayretle yüzüne baktım. Beni mi? Telefona mı? Nerede... neredeyim, ben? Bu oda, bu yatak... Ha! Şeydeyim... Czaslav'da. Fakat burada hiç kimseyi tanımıyordum, gece vakti beni telefona kim çağırabilirdi? Saçma! Vakit, en aşağı geceyarısı olmalıydı.

Kapıcı ısrar etti:

— Rica ederim, çabuk olun, teğmen. Viyanadan çağırıyorlar. İsmi iyi işitemedim.

Viyanadan mı? Derhal kendimi topladım. Olsa olsa Kondor olacaktı. Bana havadis vermek isteyordu galiba. Edit beni affetmişti. Her şey yoluna girmişti. Kapıcıya:

— Çabuk aşağı inin, dedim. Söyleyin, derhal geliyorum.

Adam, kayboldu. Geceliğimin üstüne kaputu aldım ve peşinden indim. Ahizeyi kulağında tutuyordu. Muhaverenin kesildiğini söylediği halde, bir sabırsızlıkla onu oradan ittim. Ahizeyi aldım. Hiç... hiç bir ses yok. Yalnız, madenî bir sivrisineğin vızıltılı kanad çırpmasını andıran, uzaktan uzağa bir uğultu. «Allo! Allo!» Cevab yok. Bekledim, bekledim. Hep o manasız ve adeta alaycı uğultu. Ürperdim. Acaba soğuktan mı, yoksa korkudan mıydı? Belki de telefonu kapatmışlardı. Yahud da... Ebonit tekerlek kulağımda, bekledim. Nihayet, Krsss... krsss. diye bir gürültü ve arkasından telefon memuresinin sesi geldi:

— Görüştünüz mü?

— Havır.

— Biraz evvel verdim, Viyanadan ğırıyorlardı!.. Bir saniye. Arayayım.

Krsss... krsss... Gıcırtılar, çıtırtılar, rultular, fıkırtılar, ıslıklar, ihtisonra, bütün bu gürültüler tedricen zaldı, tekrar hatların vızıltısı ve tusu başladı. Birdenbire, sert ve bir ses:

— Burası Prag, mevki kumandanı Harbiye Nezaretile mi konuşuyorum?

Can sıkıntısile:

— Hayır, hayır, diye haykırdım.

Sonra, anlaşılmaz birkaç söz duydu bunlar da boşlukta kayboldu, sesler İhtizazlar tekrar başladı, arkasından tekrar uzak, anlaşılmaz, müphem gürültü oldu. Nihayet, telefon memuresi:

— Affedersiniz, dedi, muhavere kesilmiş. Müstacel bir mükâlemeydi. Ne arar aramaz derhal çağırırım. Şimdilik lûtfen kapatınız.

Bitkin, üzüntü içinde ve pürhiddet telefonu kapadım. Uzaklardan bir alıp da onu zaptedememek kadar ma iş olur mu? Yüksek bir dağa, süsür'atle tırmanmış gibi, kalbim çarpıyordu. Beni arayan kimdi? Muhakkak Kondor'du. Fakat, ne diye gece yarımda bana telefon ediyordu.

Kapıcı, nezaketle yanıma yaklaştı ve çekinerek:

— Teğmen, dedi, odanıza çıkabilirniz. Çağırırlarsa haber getiririm bey.

(Arkası var)

Büyük Harblerde Denizlerin rolü

(Başmakaleden devam)

de yakın bir atide Sicilyayı daha yakından iz'aca fırsat ve imkân bulacaklardır. Bir Amerikalının Sicilyayı işgal etmek lâzım geldiğine aid sözlerini de burada hatırlamış olalım. Kimbilir, belki zamanla bu ihtimalin de ciddiyetle bahis mevzuu olacağı bir günü görürüz.

Sicilyadaki Alman müdahalesi harbde büyük rol oynıyan denizlerin hakimiyeti meselesinde pek ufak bir mücadele safhasıdır. Sicilyaya nispetle bütün Akdeniz bile koskoca bir âlemdir. Halbuki denizlerin hakimiyeti bahsinde bu koca Akdeniz bile küçük bir iç deniz sayılır. Onun dışında kürei arzın dörtte üçünü kaplayan okyanusların ilk bakışta insana ucsuz bucaksız görünen geniş sahaları vardır. Asıl buralardaki hakimiyetledir ki harbin neticesi üzerinde müessir olacak kudretin nerede olduğunu araştırmak iktiza eder.

Mesele, Almanyanın meçhulü değildir. Yeni ve müterakki Almanya tâ Kayzer Vilhelm zamanından başlayan bir gayretle muazzam bir deniz kuvveti vücude getirmeğe beyhude yere koyulmuştu. Ancak bütün bu gayretlerin hakikaten hayret olunacak derecede büyük i n a d c ı hamlelerini geçen Umumî Harb tasfiye etmişti. Yeni harbde Almanya bilhassa kara ordularına ve havacılığa dayanmak yolunu tuttu. Fakat harb, dünya ölçüsünde azamet kazanmakta gecikmediğinden denizlere hakimiyet işi gene geldi çattı. Bu denizler meselesi harbin terazisinde a ğ ı r b a s a n en başlı sıklet olarak tekrar dost düşman herkesin gözü önüne serilmiş bir hakikattir. İtiraf etmelidir ki Sicilyadaki hava üslerile bu muazzam meselenin en ufak parçasının halledilebilmesi bile şüphelidir.

Yeni Almanya bu hakikati görmüyor değildir. İngiliz adalarını tecride çalışan hava ve denizaltı hamleleri hep yalçın kayaya benziyen bu müşküle karşı uğraşmaların çetin ifadeleridir. Fakat gene itiraf etmek zarureti vardır ki İngiliz adaları bile okyanusların nihayetsiz genişliği yanında teferruat sayılmağa mahkûm bir safhadır. Hususile şimalî Amerikanın aldığı cepheden dolayı. O şimalî Amerika ki ötedenberi denizlerin serbestliğini haricî siyasetinin b a ş k a i d e s i ittihaz eylemiştir.

Denizlerin hakimiyeti harbin neticesi üzerinde bu kadar müessir bir amil olunca bu harbin talihini şimdiden tayin etmekte zorluk çekmeyiz: Bu harbi denizlere hâkim olan devletlerin kazanması, önünden kaçılmasına imkân olmıyan b i r z a r u r e t t i r.

Şimdiki halde bu bakımdan Fransada için için kaynatılmakta olan kazanı dikkate en lâyık bir vaziyet olarak zikretmek yerinde olur. Mareşal Peten Piyer Laval'le barıştıktan sonra Fransada Alman - Fransız işbirliğine aid müzakerelere germi verildiği anlaşılıyor. Tahminleri tafsile hacet olmaksızın Almanyanın bu müzakereler neticesinde şimalî ve garbî Afrikadaki Fransız üslerinden istifade edebilmek gayesini takib ettiği şüphesizdir: Hep denizlere hakimiyet işinde daha ileri bir i m k â n elde edebilmiş olmak için.

Almanların İtalya cenubuna doğru asker sevketmekte olduklarına aid rivayetleri S i c i l y a d a n T u n u s a g e ç m e k maksadından başka bir sebeble izah etmek güçtür. Bu ise ancak Fransa ile yapılmış olacak bir anlaşmaya mütevakkıftır. Böyle bir anlaşma Almanların şimalî Fransız Afrikasına girmelerinin bir mukaddemesi olur. Bir başlangıc ki onları garbî Afrikaya kadar götürebilir.

Bu noktai nazara kazanılmak için Fransaya büyük menfaatler temin eden kuvvetli teklifler yapılmakta olduğunu zannederiz. Hatta şimdiden Fransanın bütün hal ve istikbalini temin edici bir sulhun esas şartları bile ileri sürülmekte olacağını tahmin etmekte hata yoktur. Fransız devlet adamları arasındaki bocalamalar başka türlü izah olunamaz. Ancak Fransanın böyle bir yolda karar kılabileceğine hâlâ ihtimal verilemez. Çünkü böyle bir hareket Fransa için bir nevi i n t i h a r manasını tazammun edecektir.

Kaldı ki muhalin farzile Fransanın kazanılabildiğini kabul etsek denizler hakimiyeti gene halledilmis olamıyacaktır. Herhal ve ihtimal önünde bu denizlere hakimiyet meselesinin bu harbin akıbeti üzerinde sallanan bir Demokles kılıcı gibi h a v a d a k a l d ı ğ ı n ı görüyoruz.

YUNUS NADİ

Merhum İzzet Apağın ölümünün yıldönümü

Merhum İzzet Apak

Gazeteci arkadaşlarımızdan İzzet Muhiddinin ölümünün yıldönümü münasebetile dün arkadaşları tarafından ruhuna ithaf edilmek üzere Ankara caddesindeki mescidde mevlid okutulmuştur.. Mevlidde, İzzeti sevenler hazır bulunmuş, merhumun hatıraları taziz edilmiştir.

Dün akşam mıntaka merkezinde de futbol hakemleri bir toplantı yaparak İzzetin hatırasını taziz etmişlerdir.

HARB VAZIYETI

(Baştarafı 1 inci sahifede)

hazırlığı, kum fırtınasına uğramış bir ağacın yaprakları gibi, dağılıp gitmiştir. Anavatanla irtibatı kesilmiş olan bir ordu için, bir buçuk ayda verilen 100,000 den fazla esiri ve sayısız silâh ve malzemeyi telâfi etmek imkânsızdır.

Derne'deki vaziyete gelince, burasının İtalyanlar tarafından tahliye edilmemiş olduğu anlaşılıyor. Çünkü şehir boşaltılmış olsaydı, buraya üç gün evvel varmış olan İngiliz öncüleri, Derne'ye girerlerdi. Demek ki Derne'de, İtalyan askerleri vardır. İngilizler, bunları da çevirip esir etmek için, Tobruk'u alan kuvvetlerini, Derne'ye doğru ilerletmektedirler. Kaç gündür, söylediğimiz gibi, eğer İtalyanlar, Derne'de de mukavemet ederlerse, İngilizler hesabına iyi bir harekette bulunmuş olurlar. Çünkü Libyanın Trablusgarb kısmında ve Tunus hududunda bulunan İtalyan kuvvetleri, İngiliz taarruzunun başlayıp devam ettiği 47 gün içinde buralara toplandıysa, İngilizlere, onların teşekkürüne lâyık bir sühulet göstermiş oluyorlar. Çünkü, Nil ordusu, ardcı muharebeleri vere vere çekilen bir düşmanı uzun uzadıya takibden kurtulacak ve bir tek darbe ile gene bir haylı kuvvet esir edecektir. Böylece İngilizler, parça parça, bölük börçük yapmağa mecbur kalacakları bir işi toptan başarmış olacaklardır.

İtalyanlar için, en makul hareket, İngilizler Tobruk'ta meşgul olurken tası tarağı toplayıp sahilde yaptıkları mükemmel asfalt yoldan tâ Trablusgarba kadar çekilmekti. Halbuki bunun yerine kuvvetlerini, vakit kazanmak için, küçük paketler halinde, mütemadiyen israf ve imha ettirdiler, hâlâ da aynı hatada ısrar ediyorlar. İtalyanların kazanmak istediği vakit, acaba Brenner'den İtalyaya geçtikleri söylenen Almanların gelmesini beklemek için midir? Asker taşıyan trenlerin azamî sür'atle geçmesini temin maksadile İtalyada alınan tedbirler de bu Alman birliklerinin sür'atle nakli için midir? Trenler, cenubî İtalyaya kadar Alman askerlerini az çok sür'atle getirse bile, asıl mesele bundan sonra başlar. Denizi nasıl geçecekler? Sicilya ile cenubî İtalya arasındaki Mesina boğazında trenler bir feribot'la karşıdan karşıya geçirilir. Fakat Sicilyanın cenubile Trablusgarb arasında Siraküz limanile Trablusgarb limanı arasındaki deniz parçası 500 kilometre genişliğindedir; Siraküz - Bingazi mesafesi ise, 700 kilometredir. Bu denizi, İngiliz donanmasının bir gafletine getirip geçecek ilk nakliye vapurları, yüklerini limanda çıkarırken İngiliz tayyarelerinin hücumlarından nasıl korunacaklardır? Arkadan gelecek vapurlar hiç şüphe yok ki Alman pike tayyarelerinin hücumlarına fazla aldırmıyan İngiliz harb gemileri ve tayyareleri taarfından batırılacaktır. Almanlar, denize hâkim olmadan ihrac yapabilecek kudrette olsalar, bunu 500 - 700 kilometre genişliğindeki merkezî Akdenizde değil; yalnız 33 kilometre genişliğindeki Kale boğazında yaparlardı. Şimdi bir İngiliz üssü olan Giridin, Libyanın Bingazi kısmından 300 kilometre mesafede olduğunu ve buradan hareket edecek İngiliz tayyarelerinin Akdenizin bu kısmına çok müessir akınlar yapabileceğini unutmamak gerektir.

İngilizler, şimdi, Bingazi vilâyetinin meskûn ve mamur kısmına gelmişlerdir. Bu gün Derne'nin bulunduğu yerin biraz garbında, 700 metre irtifada, ve denizden 18 kilometre içeride eski Siren (Cirène) şehri harabesi vardır ki bu mıntaka, gayet sık yetişen yemyeşil Akdeniz nebatlarile örtülüdür; Derne'de güzel bir su kaynağı da vardır. Siren gibi eski bir Yunan şehri olan Barke, şimdi Arabların Berka dedikleri şehir de, gene dahilde ve Siren'in batı cenubundadır. Bütün bu mıntakada, İtalya Müstemleke Nezareti birçok büyük su sarnıcları tesis etmiştir. İtalyanlar, Sünusilerin ve diğer yerli halkın mukavemeti karşısında, Bingazi mıntakasını ancak 1932 de tamamile işgal edebilmişlerdir. Berka - Bingazi - Elebyar mıntakasında ilk İtalyan muhacirleri çiftliklerini mazgallı kaleler halinde yaparlar, bunların etrafını dikenli tellerle çevirirler ve mazgallara makineli tüfekler koyarlardı. İtalyanlar, bu mıntaka halkından 80,000 müslümanı, yani halkın üçte birini tehcir ederek, dahilde tesis ettikleri temerküz kamplarına sürmüşlerdi. Bu itibarla bütün Bingazi halkı, müthiş İtalyan düşmanıdır ve buralara yerleştirilmiş olan İtalyan sömürgecileri, çiftliklerini, tarlalarını ve zeytinliklerini bırakıp kaçmak mecburiyetindedirler. İtalyan hazinesinin ve sermayesinin buraya döktüğü milyarlar mahvolmuş demektir.

Şarkî Afrikada:

Bu darülharekâtın muhtelif cephelerindeki harekât da İngilizlerle Habeşlilerin lehine inkişaf etmektedir. Radyo Gazetesi Amerika kaynaklarının, buralarda mevcud İtalyan kuvvetleri hakkında şu malûmatı verdiklerini söylemiştir.

1 — Eritre'de 5 tugaydan fazla,
2 — Habeşistanda 15 - 20 tugayla ayrıca bindirilmiş makineli tüfek birlikleri,
3 — İngiliz Somalisinde en az 4 tugay,
4 — İtalyan Somalisinde 3 - 4 tugay.

30-35 tugay tahmin edilen bu kuvvetlerin beşte biri İtalyan, diğerleri sömürge halkıdır.

Eritredeki 5 tugaydan fazla kuvvet 45-50 bin kişi tahmin edilmekte olup bu kuvvetler, Barentu - Agordat hattına doğru çekilmektedirler. İngilizler, düşmanla teması muhafaza ediyorlar. Agordat, bir demiryolile Şeren, Asmara ve Masavvaya bağlıdır. İtalyanlar, Habeşistana Asmaradan taarruz etmişlerdi. Buradan Adis - Ababaya kadar, İtalyanların iyi bir hale getirdikleri bir yol vardır. Garibdir ki İngilizler Libyada da, şarkî Afrikada da İtalyanların yaptıkları yollardan istifade ederek onları mağlûb etmektedirler. Şimdi Eritrede harbeden İngiliz kuvvetleri, üç koldan hareket ederek Agordat - Barentu hattındaki İtalyanları çevirmeğe çalışmaktadırlar.

Doğu Afrikada en mühim harekât şimdilik Eritrede cereyan etmekte olup Habeşistanda Metemma mıntakasında, Habeş vatanperverleri de muvaffakiyetler kazanmakta. İtalyan Somalisinde ise cenubî Afrika kuvvetleri ileri hareketlerine devam etmektedirler. Cenubî Afrika ordusu, Rodezya kıt'aları, Hindliler, Sudanlılar, hep şarkî Afrikadaki

«İngiltere yaşıyacaktır!»

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

ğini gazetecilerden müteşekkil bir kalabalığa açıkça anlatmış ve şu sözleri söylemiştir:

«— Amerikanın basit bir vatandaşı sıfatile İngiltereye geldim. Pasaportumda avukat diye kayıdlıyım. Memleketinizin yüksek siyaset adamlarile, nazırlarile, büyük endüstricilerile ve bilhassa ortahalli İngilizler ve halk tabakasile işte böyle basit bir Amerikan vatandaşı sıfatile görüşeceğim.

Geldikten bir kaç saat sonra halk tabakasile temasa gelmek fırsatını bul - dum. Bu temasım, Amerikadan ayrılmadan evvelki duygularımı teyid etti: İngilizlerin maneviyatı mükemmeldir. Şu ana kadar da tek bir adam görmedim ki maneviyatı bozuk olsun. Dün gece karartmanın ne olduğu hakkında bir fikir edinmek için sokağa çıktım. Kendimi bir mezarlıkta yürür sandım.

Bittabi intıbalarımdan bahsetmek şimdilik mevsimsiz olur, fakat dünyanın hür matbuatının mümessillerinin toplanmış bulunduğu bu salona bakarken büyük bir tesir altında kalıyorum. Çünkü şunu müşahede ediyorum ki böyle bir toplantı, hava hücumlarına rağmen İngil - terede vukua gelmektedir. Sizler ve ben, birleşebiliyor ve serbestçe münakaşa edebiliyoruz.

İşte, bence, demokrasi budur. Bu demokrasiyi devam ettireceğinizi ümid ediyorum. Demokrasi, yaşamakta devam etmelidir. Sizler, İngilizler de yaşamakta devam etmelisiniz.»

Mister Willkie Amerika dahilî siyasetinden bahsetmek istemiyerek şu sözleri söylemiştir:

«— Şunu hiçbir zaman unutmuyorum ki Ruzvelt, benim reisimdir ve memleketimin hükûmetinin şefidir.»

Willkie, Amerika Birleşik devletlerinin İngiltereye yardımı hakkında kısaca demiştir ki:

«— Fikirlerim malûmdur. Halen memleketinizde bulunmakla, İngiltereye karşı duyduğum derin alâkayı lüzumu kadar göstermiş oluyorum.»

Bu toplantıdan sonra Wilkie, Hariciye Nezaretine giderek Eden'le görüşmüştür.

Acı intıbalar

Mr. Willkie demiştir ki:

«— Yangınla kararmış City'de bir gezinti yaptım ve hasara uğramış Guildhall'i ziyaret ettim. Bütün tarihî hazinelerile bu, müthiş bir manzara arzediyordu.»

Mr. Willkie, görüşmesinde, ihtiyatkâr ,bitaraf bir diplomattır. Fakat Saint-Paul katedralı etrafındaki harabeye son bir nazar atfettikten sonra söylediği sözler çok acı olmuştur. Tabiler mahallesinde üç milyon kitabın yanmış olduğunu hatırlattıktan sonra şöyle demiştir:

«— Paternoster Row'un ateşle tahribi, daha ziyade sembolik bir mahiyet göstermiştir. Bu, hakikatin söylediği mahallin tahribi olmuştur.»

Mr. Willkie, Serbest İrlandaya da gidecek

Dublin 27 (a.a.) — Willkie'nin Serbest İrlanda devletini ziyaret etmek niyetinde olduğunu öğrenen de Valera, «kendisini görmekle çok bahtiyar olacağım» demiştir.

Öğrenildiğine göre Willkie, önümüzdeki hafta Serbest İrlanda devletini ziyaret eyleyecektir.

Merhum hâkim Hasan Bodur defnedildi

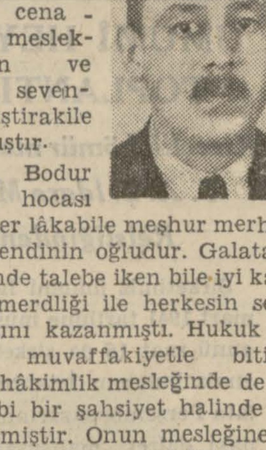

Ölüm haberini teessürle öğrendiğimiz İstanbul İcra hâkimi Hasan Bodur'un cenazesi dün meslekdaşlarının ve kendisini sevenlerin iştirakile kaldırılmıştır.

Hasan Bodur mahalle hocası ve kalender lâkabile meşhur merhum Hasan Efendinin oğludur. Galatasaray lisesinde talebe iken bile iyi kalbliliği ve merdliği ile herkesin sevgi ve saygısını kazanmıştı. Hukuk fakültesini muvaffakiyetle bitiren merhum, hâkimlik mesleğinde de seciye sahibi bir şahsiyet halinde temayüz etmiştir. Onun mesleğine ve mesleğinde hakikaten hâkim olan merhum Hasan Bodur halka fevkalâde iyi ve şefkatle muamele ederdi.

Kalbi tertemiz ve kafası da çok değerli olan bu asîl memleket evlâdının genc yaşındaki hazin üfulünden dolayı vatanımızın kaybı büyüktür. Kendisine Allahtan rahmet diler, kederli ailesine taziyetlerimizi sunarız.

İTALYADA-ARBEDELER

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

son Hitler - Mussolini mülâkatında karar verildiği anlaşılıyor. Bu münasebetle Libyada hezimete uğrayan İtalyan askerlerinin maneviyatını yükseltmek üzere Libyaya da Alman subayları gönderilmesine karar verildiği ilâve ediliyor. Almanların ayrıca iaşe ve teçhizat işlerile de meşgul olacakları haber veriliyor.»

Milâno 27 (a.a.) — Stefani:

Alman İktısad Nazırı Laudflies, bu sabah Alman evinde kalabalık bir Alman kütlesi huzurunda Almanyanın haricî ekonomik politikası ve bilhassa İtalya ile mevcud münasebetleri hakkında beyanatta bulunduktan sonra akşamüstü Almanyaya avdet etmiştir. Bu toplantıda elçi Klodius ve birçok İtalyan ve Alman şahsiyetleri hazır bulunmuşlardır.

İtalyan ordularını imhaya çalışıyorlar. En büyük yardımcıları da Habeşliler - dir.

İngiliz hava kuvvetleri, gayet doğru olarak Libyada, doğu Afrikada İtalyan hava ve kara kuvvetlerini mütemadiyen sıkıştırmaktadırlar.

***

GENERAL WAVEL Yunanistanda cepheleri teftiş etti

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

de bulunduğu bugün Londrada teyid edilmiştir.

Atina 27 (a.a.) — Yunan sözcüsüne göre yeni İtalyan Başkumandanı General Cavallero, Yunan ilerleyişini durdurmak ve kendi kıtaatına biraz manevî kuvvet vermek için taaruz üstüne taarruz yaptırmaktadır. Bunların hepsi, İtalyanlara ağır zayiat verdirerek tardedilmiştir.

İtalyanlar büyük tayyare filoları göndermişlerse de bunlar Yunan kıtaatı yerine İtalyan kollarını ve tecemmularını bombalamıştır ki bu vaziyet İtalyan ordusundaki karışıklığı daha iyi göstermektedir. Yunan askeri, İtalyanları taarruza başladıkları mevzilerden daha gerilere püskürtmüşlerdir.

İngiliz tayyarelerinin akınları

Kahire 27 (a.a.) — Dün akşam İngiliz hava kuvvetleri umumî karargâhı tarafından neşredilen tebliğe göre, İngiliz tayyareleri evvelki gün Elbasan civarında Bulsaya muvaffakiyetle hücum etmişlerdir. Bütün bombalar hedef tutulan mıntakaya düşmüştür. Bir askerî karargâha ve bir erzak deposuna tam isabetler olmuştur. Büyük bir yangın çıktığı görülmüştür. Şiddetli infilâklar olmuştur. Düşman hava defi bataryaları şiddetli bir ateş açmıştır. Düşman avcıları tayyarelerimizin önüne çıkmışlarsa da tayyarelerimizin hepsi üslerine dönmüştür.

Memlekette sükûnet

Atina 27 (a.a.) — Dün akşam Dahilî Emniyet Nezareti tarafından neşredilen tebliğe göre dün memleket dahilinde sükûnet hüküm sürmüştür.

Yunan tebliği

Atina 27 (a.a.) — Dün akşam Yunan orduları başkumandanlığı tarafından neşredilen 92 numaralı tebliğ:

Tam muvaffakiyetle neticelenen mahdud hareketler olmuştur. Birkaç esir aldık.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 27 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 234 numaralı tebliği:

Yunan cephesinde mevziî mahiyette harekât yapılmış ve mütezayid keşif kolları faaliyeti kaydedilmiştir.

Tayyarelerimiz, düşman kıt'alarını bombardıman etmişlerdir.

Kont Ciano tayyare filosu kumandanı oldu

Roma 27 (a.a.) — D. N. B.: Resmen bildirildiğine göre, İtalyan hava kuvvetlerinde yarbay rütbesini haiz olan Hariciye Nazırı Kont Ciano bir bombardıman tayyare filosu kumandanlığını deruhde etmiştir.

Kont Ciano'nun kumanda ettiği filo muharebe mıntakasında faaliyettedir.

Gnl. Antonesko askerî bir kabine kurdu

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

mürekkeb intikal kabinesinde, General Antonesko, ayni zamanda Hariciye Nezaretini de uhdesine almıştır. Buna mukabil Harbiye Nezaretini bırakmış ve Harbiye Nazırlığına General Jacobici tayin edilmiştir. Harbiye Nezaretinin teslihat müsteşarı General Pantazi ve havacılık müsteşarı Albay Jienezco yerlerinde kalmışlardır.

General Paopesko da Dahiliye Nezaretinde kalmıştır. General Potoagn Millî ekonomi Nezaretine, General Zwiedenek Millî Ekonomi Nezareti muhacir ve iskân müsteşarlığına, General Stoenesko Maliye Nezaretine, Albay Dragomir Ekonomik Plânlar Nezaretine, General Rosett Maarif Nezaretine, General Sichitiu Ziraat Nezaretine, General Georgesko Nafıa ve Münakalât Nezaretine, Profesör Tomesko Sıhhiye ve İş Nezaretine, temyiz mahkemesi müşaviri Docan Adliye Nezaretine, Profesör Crainic Matbuat ve Propaganda Nezaretine, sabık Adliye Nazırı Mihai Antonesko devlet bakanlığına tayin edilmiştir.

Yeni kabinenin kurulduğu bugün saat 17 de ilân edilmiştir.

Tevkif edilen nazırlar

Bükreş 27 (a.a.) — Tass:

Rumanyadaki hâdiseler neticesinde, sabık Dahiliye Nazırı Petrovicescu, sabık matbuat ve propaganda müsteşarı Constant, sabık Sıhhiye, İş ve Sosyal Yardım Nazırı İascinchi, sabık polis umum direktörü Ghika, tevkif edilmiştir. Horia Sima'nın tevkifi hakkındaki şayialar, resmî şahsiyetler tarafından yalanlanmıştır.

Bükreş 27 (a.a.) — «B.B.C.» — Son hâdiseler esnasında Rumanyada öldürülenlerin 2000 ile 5000 arasında olduğu tahmin edilmektedir.

İskenderuna 5100 ton benzin ve petrol çıkarıldı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Glinconner bugünlerde İngiltereye gidecek ve Türk - İngiliz ticaret mübadelesi etrafında izahat verecektir. Bu çarşamba günü Ankara Palasta Conner şerefine bir kokteyl partisi verilecektir.

1000 çuval kahve gümrüklerden çıkarılacak

Ankara 27 (Telefonla) — Memlekette kahve buhranına meydan verilmemesi için sipariş edilen kahvelerin gelmesine kadar Mersindeki beş yüz ve İstanbuldaki beş yüz çuval kahvenin fiat bakımından bir hal sureti bulunarak yurdumuza sokulmasına Ticaret Vekâletince karar verildi.

80 ton kauçuk getiriliyor

Ankara 27 (Telefonla) — Haber aldığımıza göre, Ticaret Vekâleti İngiliz korporasyonu tarafından getirilmiş ve halen gümrüklerimizde bulunan kauçuklardan 80 ton ham kauçuğun yurdumuza ithaline karar vermiştir. Bu kauçuklar ihtiyac nispetinde alâkalılara tevzi olunacaktır.

AMERİKA Japonya ile uzlaşmaktan ümidini kesti!

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

hat veren Hariciye Nazırı Hull, Amerika Birleşik devletleri ile Japonya arasında karşılıklı bir anlaşmaya ve iş birliğine varmak için yapılan uzun gayretlerin filen neticesiz kaldığını bildirmiş ve İngiltereye fazlalaştırılarak yapılan yardımın Amerika Birleşik devletlerini Avrupa harbine karıştırmıyacağı hakkında encümene teminat vermiştir.

Lord Halifaks itimatnamesini vermiş bile!

Vaşington 27 (a.a.) — Ruzvelt'in hususî kâtibi Early Lord Halifaks'ın iti - madnamesini takdim merasiminin icra edilemiyeceğini bildirmiş ve ilâveten demiştir ki:

«— Beyaz saray ve Amerika Birleşik devletleri hariciyesi, itimadnamenin, Ruzvelt'in Lord Halifaks'ı karşıladığı zaman takdim edilmiş olduğu fikrindedir.»

Süt meselesi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

muharririmize şu beyanatta bulunmuştur:

«— Gazetenizin pazar günkü başmakalesini dikkat ve alâka ile okudum. Başmuharririnizin bu ehemmiyetli mevzua, lâyık bir tarzda, bir başmakalede temas etmiş olması beni mütehassis etti. Çünkü bu mevzu İstanbula ilk geldiğim zamanlardan itibaren, benim de başmevzuum olmuştur.

Size, çocuklarımızın sıhhat ve gürbüzlüğünü yeni neslin inkişafını daha kuvvetle temin edecek olan bu süt işini ilk teşebbüslerimden itibaren hulâsalandırayım. Bu suretle, bu ehemmiyetli mevzu hakkındaki tasavvurlarımızın neden bugüne kadar tahakkuk ettirilmemiş olduğunu da izah etmiş olacağım.

İstanbulun süt ihtiyacının vasatî elli bin litre olduğunu tespit ettikten sonra istihsalâtımızın otuz iki bin litreyi geçmediğini görünce bu farkın behemehal telâfisi için teşebbüslere başlamıştık. Sütün miktarını arttırmak ayni zamanda evsafı ve saflığı bakımından da ciddî bir ıslaha muhtac olduğuna kani olduk.

Bunun için modern pastörize süt fabrikaları yaptırmak gibi hayli masraflı bir işi başarmak lâzımgeliyordu. Bu hususta mütehassıs bir heyetin raporu da mevcuddu. Rapordaki teknik tavsiyeleri işin rantabilitesile telif edebilecek semtlerde araştırmalara başladık. Anadolu ve Rumeli yakalarında tesis edilecek iki fabrika için bir proje de hazırlattık. Sütün miktarını arttırmak için de sayın Ziraat Vekilimizle temas ederek bol süt veren cins ineklerin yabancı memleketlerden kolayca getirilmesi esbabını temin edecek kararların verilmesi hakkında mutabık kaldıktı.

Bu gibi tesisatın meydana getirilmesi için 750 - 800 bin lira kadar bir tahsisata ihtiyac olduğunu tespit ettik.

Bu paranın beş yüz elli bin lirasını gene Ziraat Vekilimizin delâletlerile devlet ziraat işletmeleri kurumundan, elli bin lirasını süt müstahzarlarından, iki yüz bin lirasını da Belediye bütçesinden temin suretile işe başlamağa karar vermiştik. Fabrikaları kurmak için muhtelif Avrupa firmalarile yaptığımız muhaberattan müspet neticeler de elde edilmişti. Çocuklarımızın gıda ve sıhhatlerine aid olan bu mühim işi meydana koymak üzere idik. Fazla olarak bizim mütehassıslarımızın tanzim ettikleri raporla İngiliz mütehassısının verdiği rapor arasındaki tam mutabakat bu işin teknik bakımından da hakkile tatmin edilebileceğimiz bir şekilde meydana geleceği kanaatimizi takviye etmiş bulunuyordu.

Süt meselesini kökünden halledecek temelleri atmak üzere iken bu harb patladı. Biliyorsunuz ki bugünkü şartlar dahilinde iki fabrika inşa etmek imkânları henüz mevcud değildir.

Harbin neticelenmesine bağlı bir halde bulunan bu mühim işe hemen başlıyamamak ıstırabını her gün duyuyorum.

Başmuharririnizin makalelerinde söyledikleri gibi, bu süt işini halledecek inşaata teşebbüs etmek ve bunun herhangi bir şekilde, meselâ anonim bir şirket halinde başarmak arzusunda bulunanlar olursa, tarafımızdan azamî muzaheret ve yardımı göreceklerine şüphe yoktur. Yavrularımızın gürbüzlüğünü temin edecek bu hayırlı teşebbüsü bütün imkânlarımızla takviyeye hazırız ve esasen yukarıda da söylediğim gibi, pastörize süt fabrikalarının yapılabilmesi için lâzım olan etüdler ve diğer tetkikler hazırdır. Temenni edelim ki, ciddî bir birlik veya bir teşebbüs karşısında kalalım. Müracaatleri, en müsaid şekilde karşılamağa hazırız.»

Graziani azledildi

ANKARA

Radyo Gazetesi

«Libyadaki İtalyan orduları Başkumandanı Mareşal Graziani azledilmiş ve yerine evvelce Habeşistanda bulunmuş olan General Badi tayin edilmiştir.

Mareşalin azli hayret uyandırmamıştır, zira Graziani, Mareşal Badoglio'nun Arnavudluk harekâtını idare edişinden daha kötü bir şekilde Libya harekâtını idare etmişti.»

Kömürden zehirlenerek öldü

Topkapıda oturan elli beş yaşında Eda isimli bir kadın, yıkanmak için su ısıtacakmış. Odasındaki mangala teneke koymuş, suyun ısınmasını beklerken, iyi yanmıyan kömür çarpmasile baygın bir halde yere serilmiştir. Bir müddet sonra işin farkına varılmış, Eda, Haseki hastanesine yatırılmıştır. Orada ölmüştür. Adliye hekimi Enver Karan, cesedin defnine ruhsat vermiştir.

İngiliz tayyareleri Hanovr'a hücum ettiler

Karşılıklı hava akınları tekrar başladı

Londra 27 (a.a.) — İngiliz Hava Nezaretinin tebliği:

İngiliz hava kuvvetlerine mensub küçük bir bombardıman teşekkülü, bu - günün ilk saatlerinde Hanovr'a da endüstri hedeflerine muvaffakiyetli su - rette hücum etmiştir. İki büyük ve bir çok küçük yangın çıkarılmıştır.

Tayyarelerimizin hepsi üslerine dönmüştür.

İngiltere üzerinde

Londra 27 (a.a.) — İngiliz Hava ve Dahilî Emniyet Nezaretlerinin bu akşamki tebliği:

Bu sabah erken ,bir düşman tayyaresi, şimali şarkî sahilinde bir şehir üzerine bir çok bomba atmıştır. Bu bombalar, az hasarı mucib olmuş, fakat bir kaç kişi ağır yaralanmıştır.

Bugün öğleden sonra, diğer bir düşman bombardıman tayyaresi, şark sahilini geçmiş ve bombalarını atmıştır.

Bu bombalar, müteaddid kimsenin ölümüne sebebiyet vermiştir. Bir kaç bina hasara uğramıştır. Bu düşman bombardıman tayyaresi düşürülmüştür.

Alman tebliği

Berlin 27 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Alman muharebe tayyareleri dün, İngilterenin cenubu şarkî sahilleri civarında gemi kafilelerine ve münferiden seyreden gemilere büyük muvaffakiyetle hücum etmişlerdir.

Orfordness civarında bir ticaret gemisine iki tam isabet kaydedilmiş ve gemide şiddetli infilâklar vuku bulmuştur. Keşif tayyarelerimiz, Great -Yarmothun şimalinde, bir gün evvel bir muharebe tayyaresinin hücumuna uğrayan bir ticaret gemisinin alevler içinde yanmakta olduğunu görmüşlerdir.

Düşman, dün gece, garbî ve merkezî Almanyada bir kaç noktaya yangın bombaları atmıştır. Çıkan yangınlar, sür'atle bastırılmıştır. Hasar, mühim değildir. Bu hücum neticesinde ,sivil halktan dört kişi ölmüş, altı kişi yaralan - mıştır.

Üç Alman tayyaresi kayıptır.

Pasif korunma

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

ve kazalara göndermiştir. Bu yerleri kaymakamlar kendileri tespit ederek levhaları oralara asacaklardır. Alâkadar memurlara deneme esnasında yapacakları vzifelere aid gizli emirler verilmiştir. Deneme esnasında isabet mahallerine gündüz renkli filâmalar, gece de kezalik renkli fenerler konacaktır.

İstanbul Seferberlik müdürü Ekrem Göner ile bir heyet dün deneme esnasında vazife görecek ekipleri teftiş etmişlerdir. Bu ekipler itfaiye, enkaz kaldırma, teknik onarma, imdadı sıhhî, yardımcı polistir.

Seferberlik müdürlüğü deneme esnasında ifayı vazife edeceklerle matbuat mensublarına pazubend ve otomobillere filâma vermektedir. Deneme günü vazife görecek yardımcı heyetlere mensub olanlar o gün vazifelerine yetişemezlerse mezun addedileceklerdir.

İstanbulda yapılacak deneme, pasif, ayni zamanda aktif olacaktı; fakat bunun aktif kısmının yapılmaması ihtimali de avrdır. Bu cihet bugün kat'î şeklini alacaktır. Bu takdirde yalnız tayyarelerin gelişi üzerine alârm işareti verilmiş ve ekipler faaliyete geçmiş olacaklardır.

Deneme ayni gün ve ayni gecede yapılacak ve müddeti gerek gece, gerekse gündüz birer saati geçmiyecektir.

İstanbulda yapılacak denemede hazır bulunmak üzere Dahiliye Vekâleti Seferberlik müdürü Hüsameddin yarın veya perşembe sabahı şehrimize gelecektir.

«Türkiye her tecavüze mukavemet edecektir!»

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Amerikan yardımının tesirleri

Mister Full daha sonra Amerika tarafından yapılan yardımın İngiliz mukavemeti üzerinde yaptığı tesir hakkındaki suale de şu cevabı vermiştir:

«— Amerikanın yedi aydanberi İngiltereye yaptığı yardım, onun mukavemetini artırmağa yardım etmiştir.»

İstilâ teşebbüsü yapıldı amma?!

Almanyanın İngiltereye karşı istilâ teşebbüsü hakkında da Mister Hull şu sözleri söylemiştir:

«— Geçen eylûlde İngiltereyi istilâ teşebbüsü yapıldı. Fakat teşebbüsün niçin tahakkuk etmediğini anlayamadım.»

Dernede ihata harekâtı inkişaf ediyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

hilden de Habeş vatanperverlerinin yeni muvaffakiyetleri bildirilmektedir.

İtalyan Somalisinde, bütün cephe boyunca düşman arazisinde harekâtta bulunan keşif kollarımız, muvaffakiyetle tetevvüc eden karşılaşmalar yaptıklarını bildirmektedir.

İtalyada bir mahal 27 (a.a.) — İtalyan tebliği:

Bingazide, Dernenin şarkında ve cenubunda cereyan eden şiddetli muharebeler neticesinde kıt'alarımız düşmanın zırhlı vesaitini mühim zayiata uğratmışlardır.

Hava kuvvetlerimiz mühim makineli ve topçu tahaşşüdlerini bombardıman etmişler ve mitralyöz ateşi altına almışlardır. İki İngiliz tayyaresi avcılarımız tarafından düşürülmüştür.

Şarkî Afrikada Sudan cephesindeki muharebelere hava müfrezelerimizin kesif, devamlı ve müessir yardımı ile devam edilmiştir.

Kenya cephesinde müfrezelerimiz kuvvetli bir düşman koluna baskın yaparak mahsûs zayiata uğratmışlardır.

Hava taarruzları

Kahire 27 (a.a.) — İngiliz hava kuvvetlerinin tebliği:

Dün, pazar günü, Libyada Barce tayyare meydanına İngiliz bombardıman tayyareleri tarafından hücumlar yapılmıştır. Bombalar, hangarlar ve yerde serpili duran tayyareler arasına düşmüştür. Tayyare meydanı binalarına da tam isabetler kaydedilmiştir. Yerde bulunan bir miktar düşman tayyaresi de hasara uğramıştır.

Dernedeki tayyare yere inme saha - sına da bir hücum yapılmıştır.

Avcı tayyarelerimiz, bütün gün, keşif uçuşlarını idame ettirmişlerdir. Düşman avcılarile bir çarpışma olmuştur. Düşmanın CR. 42 tipinde üç tayyaresi, Dernenin cenubunda Mechile civarında yere düşürülmüştür. Derne civarında kıt'alaımıza hücum eden iki G, 50 tayyaresi de, bir miktar düşman avcısının bu bombardıman tayyarelerini himaye etmekte olmasına rağmen ,alevler içinde düşürülmüştür. Mechile civarındaki tayyare yere inme sahasında S. 79 tipinde bir düşman tayyaresi, yerde tahrib edilmiştir. Tayyarelerimizden bir tanesi kayıbdır.

İtalyan şarkî Afrikasında, Eritrede ordunun ileri hareketine daimî muzaherette bulunulmuştur. Rodozia tayyareleri tarafından Tellinada bir köprü civarına bombalar atılmış ve Barentuda bir motörlü nakliye kolu mitralyöz ateşine tutulmuştur. Gene Rodezya hava kuvvetlerine mensub başka tayyareler, Hagar civarında bir motörlü nakliye kafilesine hücum etmiş ve tam isabetler kaydeylemiştir. Barentu-Tellina mıntakasında bir tayyare yere inme sahası da bombardıman edilmiş ve bir motörlü nakliye kolu mitralyöz ateşine tutulmuştur.

Düşman tayyareleri, 25 kânunusanî günü Malta üzerinde de uçmuştur. Avcı tayyarelerimiz, bir düşman tayyaresini karşılayarak Sicilyaya kadar kovala - mışlar ve bu tayyarenin arka topunu susturmuşlar ve soldaki motörünü ciddî surette hasara uğratmışlardır.

Bütün cepheler üzerinde bir çok keşif uçuşları yapılmıştır.

Yukarıda zikredilen bütün harekâttan, Libyada bir avcı tayyaremiz müstesna, diğer tayyarelerimizin hepsi salimen üslerine dönmüşlerdir

Kızılordunun gazetesi vaziyeti nasıl görüyor?

Moskova 27 (a.a.) — Reuter:

Kızılordunun gazetesi olan Krasnaya Svesda gazetesinin askerî muharriri diyor ki:

«Kuvvetli Alman harb makinesi, İngiliz filosunun kontrolu altında bulunan Manş denizini geçecek derecede henüz kudretli değildir. İngiltere an'anevî müdafaa siyasetini bırakarak düşmana taarruz etmek suretile teşebbüsü ele almıştır.»

Askerî muharrir, Karl Marx'ın arkadaşı Engels'in «Büyük Britanya denilen bu gıcırtılı makine bir kere harekete geçti mi daima iyi neticeler alır» sözünü hatırlatıyor ve yazısına şöyle devam ediyor:

«İngiliz harb makinesi, muhafazakârlığın teşkil ettiği ağır yüke rağmen, Norveç, Somali ve Dünkerkin acı tecrübelerinden ders alarak kısa bir zamanda yeni bir siyaset kullanmağa başlamış ve taarruz teşebbüsünü ele almıştır. İngilizler Sidi Barranide taarruza geçtikleri vakit bu taarruza askerî müşahidlerin ekserisi büyük bir ehemmiyet vermiyordu. Fakat İngiliz generalları iyi birer öğrenci olduklarını ispat etmişler ve modern usullere dayanarak muvaffakiyetli bir ilerleyiş yapmışlardır. Kuvvetli İtalyan istihkâmları İngilizlere dayanamamıştır.»

Kız mektebleri arasındaki maçlar

İnönü ve Kız Muallim mektebi voleybol takımları bir arada

Dün kız mektebleri voleybol maçlarına devam edilmiştir. İnönü Lisesi takımı 16 - 14, 15 - 9 Kız Muallime galib gelmiştir.

Kandilli Lisesi takımı da 15 - 2, 15 - 1 Işık Lisesi takımını yenmiştir,

Günün Bulmacası

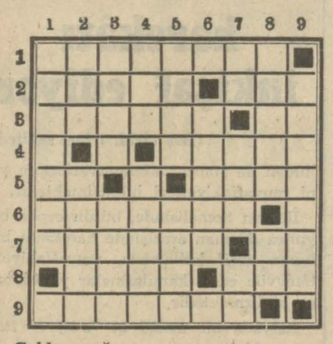

Soldan sağa:

1 — Acımak hissi. 2 — Garib - Mevcud. 3 — Kırağının zararsızı - Sıfat edatı. 4 - Yanlışlık. 5 — Yemek - Bir cyun. 6 — Parası zamanında verilerek. 7 — Öbür dünya - Bir harfin okunuşu. 8 — Bilgi - Bir peygamber. 9 — Temizleyici toprak satan.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Su içme vasıtalarından. 2 — Kraliçe - Büyük kasaba. 3 — Dördüncü - İstanbulun bir kazası. 4 — Kurnaz - Göze hoş görünen. 5 — Manasız - Büyüme. 6 — Yardım. 7 — İkametgâh - Misafirhane - Sıfat edatı. 8 — Ekzersiz yaptırma - Sıfat işareti. 9 — Tevatür.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	İ	S	T	İ	N	T	A	K	■
2	R	A	İ	F	E	■	R	A	İ
3	T	İ	K	■	M	İ	Z	A	N
4	İ	T	T	İ	L	Â	■	N	A
5	K	■	A	D	İ	D	E	■	N
6	A	R	K	A	■	E	L	E	M
7	B	U	■	R	E	■	E	Z	A
8	■	H	A	İ	L	E	■	E	M
9	P	İ	S	■	A	T	İ	N	A

Ankara Borsası 27/1/941

Londra	1	Sterlin	5,24
Nevyork	100	Dolar	132,20
Cenevre	100	İsv. Frc.	29,6875
Atina	100	Drahmi	0,9975
Sofya	100	Leva	1,6225
Madrid	100	Peçeta	12,9375
Belgrad	100	Dinar	3,175
Yokoha.	100	Yen	31,1375
Stokholm	100	İsveç K.	31,005

Esham ve tahvilât

1938 %5 ikramiyeli 19,86

YENİ ESERLER

Orhan Çakıroğlu

Her on beş günde bir çıkan bu meraklı eserin beşinci sayısı olan «Bu cesed kimin» çıktı. Orhan Çakıroğlu zamanımızın en şöhretli polis hafiyesidir. Her kitab tam bir romandır ve fiatı 10 kuruştan ibarettir. Semih Lûtfi Kitabevi.

Gülhane müsamereleri

Gülhane tıbbi müsameresi Profesör Dr. Nüzhet Şakirin reisliğinde toplanmıştır.

1 — Profesör Nüzhet Şakir tarafından nisaiye profesörü Dr. General merhum Refik Münir ve hayatı.

2 — Bir lâborent tekayyühü vakası. Kulak asistanı doktor Hasan Avşar.

3 — Bir Alveolersarkom vak'ası. Cildiye baş asistanı doktor Hakkı Salman tarafından gösterilmiştir.

PROF. K. KÖMÜRCAN'ın ESERLERİ:

Ameli ve Tatbiki Kambio	35 Kr.
Yeni Muhasebe (Bilânço tatbikatlı)	122,5 »
Ticarî Muamelât ve Bankacılık	105 »
İhtisas Muhasebeleri	175 »
İktısad İlmi (Halk için)	87,5 »
Zihnî hesab kaideleri	20 »
Ticarî ve Malî hesab: 1 ci kısım	70 »
Logaritma cetvelleri (Yeni rakam)	56 »

İstanbul İKBAL Kitabevinde

Daktilo aranıyor

Noterlik işlerine âşına seri yazan bir datkilo alınacaktır. Yenipostane karşısında yeni Valde hanı pasajında 4 üncü Noterliğe müracaatleri.

TOPTAN SATIŞ YERİ: İSTANBUL, SULTAN HAMAM HAMDİ BEY GEÇİDİ No. 46 - 56 TEL.: 21295

PERAKENDE SATIŞ: ODEON MAĞAZASI, İSTANBUL - BEYOĞLU İSTİKLÂL CAD. No. 48 / 1

Askerî Fab. Satınalma Komisyonu ilânları

Açık eksiltmesine talib çıkmıyan aşağıda cins ve miktadı yazılı beş kalem sebze Salıpazarında askerî fabrikalar yollamasındaki satınalma komisyonunca 6/2/941 salı günü saat 14 te pazarlıkla satın alınacaktır. İsteklilerin 42,62 liralık ilk teminat makbuzlarile o gün ve saatte komisyonda bulunmaları. (378)

900	Kg.	Soğan
1800	»	Patates
1500	»	Ispanak
1200	»	Lahana
1200	»	Prasa

***

300 metre mikâbı karaağac kalası alınacak

Tahmin edilen bedeli 18,000 lira olan 300 metre mikâbı karaağac kalası Askerî Fabrikalar umum müdürlüğü merkez satınalma komisyonunca 29/1/941 çarşamba günü saat 15,30 da pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasızdır. Muvakkat teminatı 1350 liradır. (455)

Dz. Levazım Satınalma Komisyonu ilânları

İmtihanla (4) elektrikçi ustası alınacaktır. Taliblerin lâzım olan vesaiklerile birlikte Gölcükte Deniz fabrikaları umum müdürlüğüne müracaatleri. (553)

1941 İKRAMİYELERİ

T. İş Bankası 1941 Küçük Tasarruf Hesabları İKRAMİYE PLÂNI

1	aded	2000	liralık	= 2000,— Lira
3	»	1000	»	= 3000,— »
2	»	750	»	= 1500,— »
4	»	500	»	= 2000,— »
8	»	250	»	= 2000,— »
35	»	100	»	= 3500,— »
80	»	50	»	= 4000,— »
300	»	20	»	= 6000,— »

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — 5000 kilo temiz paçavra pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 3/2/941 pazartesi günü saat 15 te Metro hanının 5 inci katında yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat maktuan 195 liradır.

4 — İsteklilerin parasız olarak verilmekte olan şartnameleri Levazımdan almaları ve kanunî vesikaları ve muvakkat teminatlarile ilân edilen gün ve saatte Komisyonda hazır bulunmaları. (610)

İstanbul Belediyesi ilânları

Köprüler tamiratında kullanılmak üzere alınacak muhtelif eb'adda 1400 kilo civata açık eksiltmeye konulmuştur. Tahmin bedeli 1190 lira ve ilk teminatı 89 lira 25 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 12/2/941 çarşamba günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (604)

BİR HAKİKAT! Sayın müşterilerimizin nazarı dikkatine

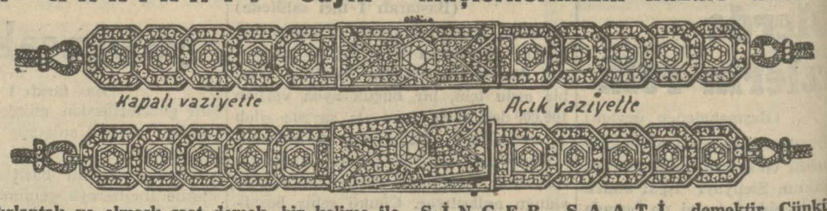

Pırlantalı ve elmaslı saat demek, bir kelime ile SİNGER SAATİ demektir. Çünkü: Pırlantalı ve elmaslı saatlerin bütün hakikî evsafı meşhuru âlem olan SİNGER saatlerinde toplanmıştır. İçin: Saat alacağınız zaman, tereddüdsüz. SİNGER saati almalısınız. Ve saatin üzerindeki SİNGER markamüessesemizin adresine dikkat etmeniz lâzımdır.

Modayı takib eden her asrî kadın için kıymetli taşlarile ve nefis işlemesile hakikaten nazarı dikkati celbböyle bir harikulâde SİNGER saatine sahib olmak adeta bir saadetir.

SİNGER SAATİ Hoşa gidecek en makbul ve en güzel **HEDİYELİKTİ**

No. 82 - A 200 elmas ve 11 pırlantalı 500 lira EMSALLERİ GİBİ 15 SENE GARANTİLİDİR.

Dikkat: Singer saatleri İstanbulda yalnız Eminönü merkezindeki mağazamızda satılır - İstanbulda şubemiz yok

Adres: SİNGER SAAT Mağazaları. İstanbul, Eminönü. No. 8

Satılık Bakkal Dükkânı

Kumkapı meydanında istasyon caddesinde köşebaşında No. 1 bakkal dükkânı sahibinin taşraya azimeti sebebile devren satılıktır.

Üzerinde ikamete elverişli odaları, içinde yeni frijider, kahve motörü ve telefonu vardır. Mezkûr adrese veya 20698 telefona müracaat edilmesi.

Kadıkhöy icra dairesinden:

Kızıltoprakta Hüseyinpaşa çıkmazında merhum Sadık hanesinde tahtı hacze alınan 30 lira kıymetinde 1 aynalı dolab ve 20 lira kıymetinde bir tuvalet dolabı ile 25 lira kıymetinde somyalı karyola ve 10 lira kıymetinde bir halının satılmasına karar verilmiş ve satış günü olarak da 8/2/941 cumartesi günü saat 12 - 13 tayin edilmiştir. Mezkûr gün ve saatte Kadıköy Pazaryerinde alenî müzayede suretile satılacağı ilân olunur.

DAKTİLO ARANIYOR

Eski harfleri okur, sür'atle yazar bir bayan daktiloya ihtiyac vardır. Ecnebi lisan bilen tercih edilecektir. Beyoğlu Beşinci Noterliğine müracaatleri.

ÖSTAŞ
ÖRME SANAYİİ
Türk Anonim Şirketi

Hissedarlar umumî heyeti 24 şubat 1941 pazartesi günü saat 10 da Mahmudpaşada Mahmudpaşa hanında 5 numarada adi surette toplanacağından hissedarların gelmeleri rica olunur.

Esas mukavelenamenin 52 nci maddesi mucibince 100 hisseye malik hissedarların haiz oldukları hisseleri içtima gününden nihayet bir hafta evvel şirket merkezine etvdi etmeleri icabeder.

Müzakerat ruznamesi

1 — 940 yılına aid işler hakkında İdare Meclisi raporu.

2 — Bilânço ve murakıb raporunun okunarak tasdiki ve İdare Meclisinin ibrası.

3 — Ticaret kanununun 323 üncü maddesi mucibince şirketle muamele yapabilmeleri için İdare Meclisi azasına salâhiyet verilmesi.

4 — Müddeti hitam bulan İdare Meclisi azasının yerine başkalarının tayini.

5 — Yeniden iki murakıb tayini ile ücretlerinin tespiti.

UMUMÎ HEYET TOPLANTISI

Kireçlik kömür madenleri T. A. Ş. İdare Meclisi Reisliğinden:

Şirketimiz umumî heyetini 4 mart 1941 tarihine musadif salı günü saat 16 da şirket merkezimiz bulunan İstanbulda Galata Perşembepazarında İşhandaki dairei mahsusasında alelâde olarak içtimaa davet ediyorum.

İdare Meclisi Reisi

Ruzname:

1 — 1940 senesine aid İdare Meclisi ve murakıb raporları nın okunması ve tasvibi.

2 — 1940 senesi bilânçosunun ve kâr ve zarar ve faizi muhassas hesablarının tetkik ve kabulü ile İdare Meclisinin ve murakıbların ibrası.

İKTISAD VEKÂLETİ
Maadin Umum Müdürlüğünden:
İLÂN

Kütahya vilâyetinin Emed kazasına bağlı Değirmisaz ve Kızılbük köylerindeki linyit madeninin imtiyazı İcra Vekilleri Heyetinin 17/12/940 tarihli ve 2/14892 numaralı kararile 99 sene müddetel mütehharileri Hüsnü Konay, Selim Kâzım, Hasan Babaoğlu, Hurşid, Ahmed Şükrü karısı Melek Münire ve Ahmed Şükrü oğlu Halid Ziya uhdelerine ihale kılınmıştır.

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası

P. T. T. Umum Müdürlüğünden

1 — İdare ihtiyacı için «78,000» tane 2 No.lı demirsiz porselen fincan zarfla eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Muhammen bedel «19500» muvakkat teminat «1462,5» lira olsiltmesi 4/2/941 salı günü saat 16 da Ankarada Evkaf apartımanında Müdürlük binasındaki Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

3 — İstekliler, muvakkat teminat makbuz veya banka mektubile vesaiki muhtevi kapalı zarflarını o gün saat 15 e kadar mezkûr kvereceklerdir.

4 — Şartnameler Ankarada Evkaf apartımanında P. T. T. Levazım bulda Valde hanında P. T. T. Levazım Ayniyat Şubesi Müdürlüklerinde delsiz olarak verilecektir. «247»

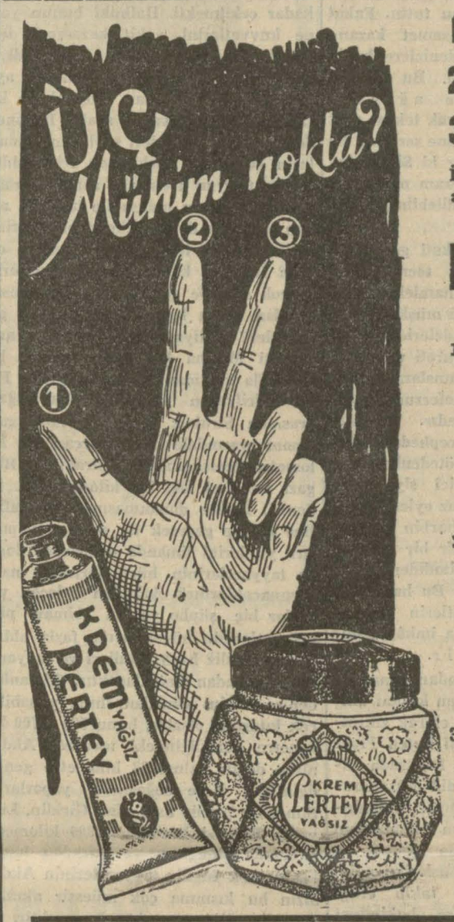

1. GENÇLİK
2. GÜZELLİK
3. SIHHAT

İşte yüksek bir kr aranan bu meziyehepsini size

Krem Pert

TEMİN EDEBİL

1 — Krem Pertev: tuvalet müstah dır. İnce bir itin yapılışındaki hus yet itibarile yüz çizgi ve burus lukların teşekkü mâni olur. D genc ve gergin t

2 — Krem Pertev: güzellik vasıtas Genişlemiş mes sıkıştırarak cild pürtük ve kabar ları giderir. Çü lekeleri izale Teni mat ve bir hale getirir.

3 — Krem Pertev: cild devasıdır. guddelerinin ifraz nı düzeltir. Si ve siyah nokta tezahürüne mâni lur. Cild adale besliyerek kuvv lendirir.

Kuru cildler için yağlı ve yağlı cildler için yağsız hususî tüb ve vazoları vardır.

Malatya Belediye Reisliğinde

Münhal bulunan Belediyemiz Fen memurluğuna teknik okulu veyahud fen kısmı mezunlarından bir memur alınacaktır.

Bütçedeki tahsisatı 120 liradır. Bu miktarı geçmemek üzere 3656 nu teadül kanunu mucibince müstahak olduğu ücret verilecektir.

Talib olanların evrakı müsbitelerile 15 şubat 941 tarihine kadar Belediye müracaatleri ilân olunur. (414)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. Lira K.	% 7,5 teminat Lira K.	Eksiltme şekli	Sı
Perdelik siyah bez	1278 metre	1009,62	76,—	Açık eksiltme	14
Zımpara taşı	«25» aded	21,—	1,57	Pazarlık	15

1 — Nümuneleri mucibince yukarıda cins ve miktarları yazılı «2» eşya hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

2 — Eksiltme 7/2/941 cuma günü hizalarında yazılı saatlerde Kabul Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

3 — Muhammen bedelleri, muvakkat teminatları hizalarında yazılıdır.

4 — Nümuneler sözü geçen şubede görülebilir.

5 — İsteklilerin eksiltme için tayin olunan gün ve saatte % 7,5 güvenparalarile birlikte mezkûr Komisyona müracaatleri.

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası

Şube ve Ajans adedi: 265.

ZİRAÎ ve TİCARÎ HER NEVİ BANKA MUAMELELERİ.

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

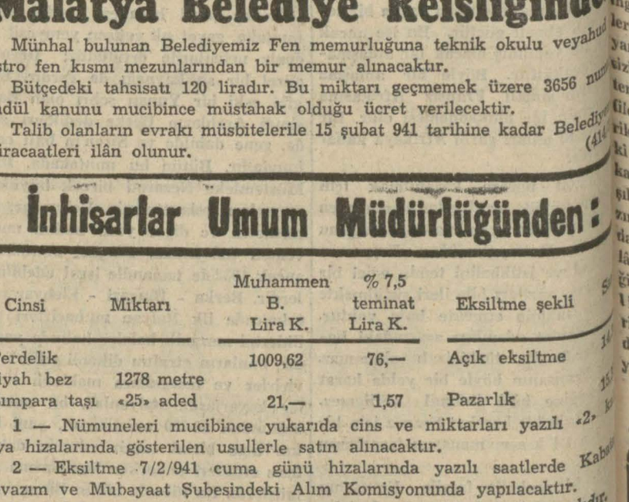

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	aded	1,000	liralık	4,000 Lira	100 aded	50 liralık	5,000 Lira
4	»	500	»	2,000 »	120 »	40 »	4,800 »
4	»	250	»	1,000 »	160 »	20 »	3,200 »
40	»	100	»	4,000 »			

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede: 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

YILDIZ

TYRONE POWER HUSUSÎ NÜSHASI

Bugün çıktı!...

YILDIZ'ın bu hususî biografi sayısında son yılların en çok sevilen erkek yıldızlarından TYRONE POWER'in bol ve orijinal resimlerle süslü hayatını bulacaksınız.

AYRICA: POWER'in karısı Annabella'ya aid Enteresan yazile onun en son ve en güzel iki filminin nefis resimli romanları: HİND RÜYASI ve KARISI ve KÂTİBESİ.

Her yerde 15 kuruştur.

BU SAYIYA AYRICA 2 RENKLİ BİR TABLO EKLENMİŞTİR.

ELEKTRİKÇİ ARANIYOR

Keçiburlu Kükürtleri Türk Anonim Şirketi

Fabrika ve Madenlerinde çalışmak üzere tesisat ve bobinaj işlerinde çalışabilecek iyi bir elektrikçiye ihtiyac vardır.

Taliblerin bir kıt'a fotoğraf, tahsil vesikası ve bonservis suretlerile istedikleri maaş miktarını tahriren «Keçiburlu Kükürtleri Türk Anonim Şirketi - Keçiburlu» adresine müracaatleri.